

Europeiska
kommissionen

[VINTER 2012 ▶ NR 44]

panorama

inforegio

▶ Smart specialisering

Drivkraften för framtida
ekonomisk tillväxt
i Europas regioner

- ▶ Utvecklingen i Polen:
En kontinuerlig
framgångshistoria från EU
- ▶ Utvärdering av
Sammanhållningsfondens
viktigaste resultat
- ▶ Regionalpolitik som inspirerar
länder i hela världen

Regional- och
stadspolitik

▶4

▶LEDARE 3

Kommissionär Johannes Hahn

▶INTERVJU UTVECKLINGEN I POLEN 4-7

Elżbieta Bieńkowska – Minister för regional utveckling, Polen

▶SPECIALARTIKEL 8-13

SMART SPECIALISERING – DRIVKRAFTEN FÖR FRAMTIDA EKONOMISK TILLVÄXT I EUROPA

▶EUROBAROMETERUNDERSÖKNING – LIVSKVALITETEN I REGIONERNA ÄR HÖG, DEN EKONOMISKA NEDGÅNGEN TILL TROTS 14-17

▶INNOVATION INOM REGIONAL OCH URBAN UTVECKLING – REGIOSTARS-UTMÄRKELSEN 2014 18

▶EUROPA I MIN REGION FOTOTÄVLING 19-21

▶MED EGNA ORD 22-29

Nationella och regionala perspektiv
på sammanhållningspolitiken

▶EUROPEISK REGIONALPOLITIK – EN INSPIRATIONSKÄLLA FÖR LÄNDER UTANFÖR EU 30-31

▶PROJEKTEXEMPEL 32-35

Exempel på projekt från Italien och Storbritannien,
EU-projekt inom territoriellt samarbete från det
centraleuropeiska programmet samt det sydosteuropiska
programmet för mellanstatligt samarbete

▶UTVÄRDERING AV SAMMANHÅLLNINGSFONDEN 36-37

▶PIONJÄRER INOM SAMARBETE – FLER ÄN 280 EVENEMANG FÖR ATT FIRA DEN EUROPEISKA SAMARBETSDAGEN 38-39

▶KALENDARIUM 40

▶8

▶22

▶38

Foton (sidor):

Omslag: © Shutterstock

Sidor 3, 9, 10, 11, 12, 15, 17, 19, 20, 21, 31, 38, 39:

© Europeiska kommissionen

Sidor 5-7: © Ministeriet för regional utveckling, Polen

Sida 6: © GAZ-SYSTEM S.A.

Sidor 10, 13, 14, 16, 35: © Shutterstock

Sida 11: © Junta de Castilla y León

Sida 19: © Boyan Ivanov, Marek Babula, Simeon Mitkov,
Cristina Dumitru Tabacaru

Sida 23: © Ministeriet för ekonomi och sysselsättning, Portugal

Sidor 24, 34: © Ministeriet för regional utveckling och turism, Rumänien

Sida 26: © Fraunhoferinstitutet för silikonteknik, Itzehoe

Sida 27: © Ministeriet för landsbygdsfrågor och konsumentskydd,
Baden-Württemberg

Sida 29: © Regionala ministeriet för ekonomi, innovation,
vetenskap och sysselsättning, den andalusiska regeringen

Sida 32: © EU:s trådbussprojekt

Sida 33: © Simone Cugi, Regione Autonoma della Sardegna

Sida 36: © Ministeriet för ekonomi och sysselsättning, Portugal

Denna tidskrift ges ut på engelska, franska och tyska och är tryckt på återvunnet papper. Den finns tillgänglig på 21 språk på http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_sv.cfm

De åsikter som framförs i denna publikation är författarens och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens åsikt.

▶ LEDARE

Johannes Hahn

Ledamot av Europeiska kommissionen
med ansvar för regionalpolitik

Vi har kommit en bit på väg sedan tiden då vi försökte övertyga kritikerna om sammanhållningspolitikens betydelse för att skapa ekonomisk tillväxt. Sammanhållningspolitiken är verkligen en central del av EU-agendan och de aktuella budgetförhandlingarna. Den ses nu som en politik för strategiska investeringar, en mekanism för att skydda Europa mot den ekonomiska krisen och ett sätt att så frön till framtida tillväxt.

För att uppnå detta har vår investeringsstrategi i förhållande till regionerna blivit mer selektiv och strategisk. Som du kan läsa i vår artikel om **Smart specialisering** introducerar vi verktyg, institutioner och experter som ska hjälpa regionerna att hitta sina egna industriella och tekniska nischer på den globala marknaden. Denna strategi kommer att hjälpa regionerna att hitta sin verkliga innovationspotential och rikta sina industriella strukturer mot nya industrier och internationella marknader. Smart specialisering är en innovativ strategi för regional ekonomisk omvandling och är nu en viktig del av Europas arbete för att hjälpa regionerna att ta sig ur den ekonomiska nedgången.

Strategin innebär bland annat att varje region, utifrån sina styrkor och internationella specialområden, väljer ut ett begränsat antal prioriteringar. För att strategin ska lyckas, får stöd- och investeringsåtgärderna inte vara fragmenterade. Dessutom måste strukturfonderna koncentreras kring ett begränsat antal prioriteringar, närmare bestämt de med högst utvecklingspotential. Utvecklingen av forsknings- och innovationsstrategier som utgår från konceptet smart specialisering är från och med 2014 en av förutsättningarna för att få tillgång till strukturfonder.

Ny balans i blandningen av investeringar

Den klassiska strategin i fråga om investeringar är inte längre lämplig. Vi lägger nu tonvikten på tematisk investering, där vi prioriterar strategiska områden och ser till att vi får en investeringsblandning som passar de olika behoven i varje region. I vissa länder har man investerat för mycket i infrastruktur och för lite i små och medelstora företag och sysselsättning. Med omprogrammeringen förändrar vi balansen, eftersom det måste finnas en kritisk massa av investeringar för att påtagliga effekter och verklig förändring ska uppnås. Under de senaste tre åren har cirka 20 miljarder euro styrts om mellan olika investeringsteman. Ytterligare 14,5 miljarder euro har frigjorts genom att man sänkt kraven på nationell samfinansiering och ökat den maximala samfinansieringsgraden i programländerna till 95%.

Fokus på resultat

Vi lägger större tonvikt på resultaten och på skattebetalarnas värde för pengarna. En **utvärdering** av de regionala investeringar som gjordes under perioden 2000-2006 (se sidan 36) lyfter fram vikten av att ha tydligt definierade mål och strategier samt genomföra en ordentlig kostnads- och intäktsanalys för att säkerställa att rätt investeringar görs av rätt orsaker. Vi behöver helt klart inkludera fler milstolpar och mätbara mål i programmen, så att vi kan bedöma deras framsteg.

Sist men inte minst har vi några intressanta resultat från den senaste **Eurobarometer**-undersökningen, som visar att européerna generellt sett är mycket positiva när det gäller livskvaliteten i sina respektive regioner – den allmänna krisen och de dystra ekonomiska utsikterna till trots!

► UTVECKLINGEN I POLEN

REGIONALFONDERNA BIDRAR TILL ATT DRIVA PÅ LANDETS TILLVÄXT OCH MODERNISERING

Panorama talar med Polens minister för regional utveckling, Elżbieta Bieńkowska, som under sina fem år på denna post har upplevt en period av betydande regional investering och tillväxt, vilket återspeglar Polens position som den största mottagaren av EU:s strukturfonder under den aktuella perioden.

► Polen har gjort stora framsteg sedan man gick med i EU år 2004, i synnerhet när det gäller att utveckla landets infrastruktur. BNP har ökat markant. Hur ser du på Polens utveckling under den här perioden? Vad är du mest stolt över?

Polen är fortfarande under uppbyggnad. Merparten av våra utgifter är för infrastrukturen, till exempel vägar, flygplatser och järnvägsstationer. Utan dessa insatser skulle det inte ha varit möjligt att tala om modernisering av landet. Nya företag vill inte etablera sig i regioner som är svårtillgängliga. Vi har också tagit tag i förseningarna i fråga om andra infrastrukturarbeten, precis som vi åtog oss i anslutningsfördraget. Vi har byggt avloppsnät på landsbygden och vi har förbättrat vattendistributionsnäten. Vi har byggt och fortsätter att bygga reningsverk. I fråga om miljöskydd är Polen ett helt annat land än det var för 10 år sedan. Vi har också gjort stora framsteg när det gäller innovation. Vi får forsknings- och utvecklingsbidrag. De högre utbildningsanstalterna har blivit den tredje största mottagaren av EU-medel och har i dag faciliteter och laboratorier i världsklass. EU-medlen har hjälpt till att stimulera ekonomisk tillväxt och skapa nya jobb.

► Vilka är de inneboende styrkorna hos Polens regioner och hur kan dessa bidra till landets ekonomiska tillväxt?

Alla regioner är olika. Vi på ministeriet för regional utveckling föreslår att EU-resurserna ska läggas på att ge stöd åt ett antal utvalda områden som gör vissa regioner unika. De polska regionerna har hittills utnyttjat EU-medlen på ett

mycket bra sätt. Av de nära 17 miljarder euro som tillgängliggjorts via de regionala operativa programmen har 82 % redan använts. Det råder inget tvivel om att de ekonomiska framgångarna för landet i stort är beroende av hur bra det går för de enskilda regionerna.

► Hur har de investeringar som gjorts inom ramen för sammanhållningspolitiken förbättrat de polska regionernas utvecklingspotential? Hur har medborgarna påverkats rent konkret?

Det viktigaste resultatet är att 250 000 nya jobb har skapats, varav 140 000 är vid företag som startats av arbetslösa personer. EU-medlen har också hjälpt fler än 23 000 företag, och nästan 2 000 laboratorier och forskningscenter har moderniserats. Vi har ordnat med bredbandsuppkoppling. Vi har gett stöd åt 3 500 förskolor som används av 110 000 barn, främst på landsbygden. Passagerare som använder stads-transporter kan inte ha undgått att lägga märke till förbättringarna – i många städer har EU-medel använts för att köpa nya spårvagnar och bussar. Fler och fler människor lägger märke till de många positiva förändringar som sker i landet tack vare EU-medlen och hur dessa pengar underlättar deras vardag. De kan helt enkelt se EU-projektens effekter runt omkring sig.

► BNP per capita i regionen Mazowieckie (Warszawa) ligger nu nära EU-genomsnittet och regionen är därför inte längre berättigad till stöd via program som riktar sig till mindre utvecklade regioner. Hur lyckades man uppnå detta? Kommer medlen att användas på något annat sätt under nästa programperiod?

Vi får inte glömma att det i mångt och mycket är huvudstaden Warszawa som ligger bakom de goda resultaten för regionen som helhet. Regionen Mazowieckie är den första polska regionen som överträffar BNP-gränsen på 75 % per capita för EU-regioner. För första gången kommer Polen

Elżbieta Bieńkowska
Minister för regional utveckling, Polen

”Det råder inget tvivel om att de ekonomiska framgångarna för landet i stort är beroende av hur bra det går för de enskilda regionerna.”

därför att få stöd som riktar sig mot två olika regionskategorier. Under nästa programperiod har vi planerat att en större del (cirka 60 %) av det regionala programmet för Mazowieckie-regionen ska finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf). Den andel av Europeiska socialfonden som administreras regionalt blir densamma som i andra regioner. Resterande resurser från Eruf (cirka 40 %) och ESF (cirka 25 %) är avsatta specifikt för användning i separata projekt eller för specifika åtgärder under nationella program.

► **Det operativa programmet ”Infrastruktur och miljö” är med sin budget på nästan 30 miljarder euro det största programmet någonsin för strukturfonder. Vilka för- och nackdelar finns det med ett sådant stort program? Förutspår du några fler självständiga nationella program i nästa programperiod?**

Det största flödet av EU-medel kommer helt säkert att tillfalla Polen via programmet ”Infrastruktur och miljö”. För närvarande genomförs över 1 800 projekt som samfinansieras via detta program i Polen. Rent vatten, nya kulturcentrum, moderna högre utbildningsanstalter, bättre utrustade sjukhus och säkrare vägar – detta är bara några av resultaten av det arbete som genomförts inom ramen för programmet

”Infrastruktur och miljö”. Eftersom vi genomfört en lång rad investeringar av olika typer har vi lyckats uppfylla särskilda behov och lösa specifika problem för människor i hela landet. Vi räknar med att programmet fortsätter under nästa programperiod. Det kommer primärt att fokusera på frågor om miljöskydd och på att bekämpa och anpassa sig till klimatförändringarna. Dessutom kommer frågor om transport- och energisäkerhet att ingå.

► **Programmet för utveckling av östra Polen innefattar fem regioner. Ser du positivt på den här typen av flerregionala program?**

Programmet för utveckling av östra Polen ger stöd åt de viktigaste investeringarna för att utveckla detta område. Vi har avsatt cirka 11 miljarder PLN till detta program. EU-medel används till att upprätta teknikparker, utvecklingscentrum för nya verksamheter och servicecentrum för investerare, vilka hjälper företagare att driva sina företag. Tack vare nya förbifartsleder leds genomfartstrafik bort från stadskärnorna. Sammanlagt kommer nära 20 nya förbifartsleder och hundratals kilometer väg i östra Polen att motta finansiering. Högre utbildningsanstalter i östra Polen har också dragit stor nytta av stödet. Cirka 100 000 studenter använder sig av den nya infrastrukturen för högre utbildning. Jag tror

Konstruktion av en ny del av motorvägen A1

Gasledningen Włocławek-Gdynia

”Fler och fler människor lägger märke till de många positiva förändringar som sker i landet tack vare EU-medlen och hur dessa pengar underlättar deras vardag. De kan helt enkelt se EU-projektens effekter runt omkring sig.”

att dessa regioner i östra Polen även fortsättningsvis kommer att behöva EU-medel. Vid ministeriet utarbetar vi ett utkast till ett nytt program för östra Polen för 2014-2020. Dessutom kommer dessa regioner att motta stöd via nationella program samt administrera egna regionala operativa program.

► Kommer regionernas roll att bli viktigare under nästa programperiod?

Regionernas roll kommer definitivt att bli viktigare under nästa programperiod. De kommer helt säkert att ha mer pengar till sitt förfogande. Det kommer i hög grad att bli de regionala myndigheterna som bestämmer exakt hur EU-medlen ska fördelas. Ministeriet för regional utveckling utarbetar bara allmänna riktlinjer för den nya programperioden.

► Vilka är era viktigaste prioriteringar inför programperioden 2014-2020?

För perioden 2014-2020 ändras sammanhållningspolitiken till att ge stöd åt de investeringar som har den största multiplikatoreffekten på ekonomin. I enlighet med målen för Europa 2020-strategin räknar vi med en markant ökning av utgifterna för vetenskaplig forskning, teknisk utveckling,

Alvernia Film Studios

Centrum för forskning och utveckling vid kliniken American Heart of Poland

Nya bussar i Białystok

innovation och företagande. Den koldioxidsnåla ekonomin kommer också att bli mycket viktigare. De regionala myndigheterna får mer tillgångar till sitt förfogande än vad de har nu. Mer stöd kommer att ges till personer som vill starta företag och till åtgärder för att förbättra balansen i arbetslivet, till exempel upprättande av barnomsorg på arbetsplatsen och möjligheter att arbeta hemifrån. Utvecklingen av hållbara transporter kommer även fortsättningsvis att få den största andelen. Det kommer att finnas pengar för att utveckla infrastruktur och väg- och järnvägsanslutningar samt för att investera i miljöskydd och energi, i synnerhet miljövänliga energilösningar.

► **Polen är ordförande i Visegradgruppen till juni 2013. Vad innebär detta, och hur påverkar det sammanhållningspolitikens framtid?**

Vi övertog ordförandeskapet i Visegradgruppen den 1 juli 2012 och sitter som ordförande i ett år. Vårt ordförandeskap kommer vid en mycket viktig tidpunkt när förhandlingarna om EU-budgetens framtida skepnad är inne i sitt slutskede. I samarbete med Tjeckien, Slovakien och Ungern respektive Slovenien har vi nått en gemensam V4-ståndpunkt i fråga om sammanhållningspolitiken 2014-2020. Den 12 oktober antog ministrar från dessa länder i Katowice en gemensam

förklaring för de viktigaste frågorna i samband med processen att förhandla fram en framtida sammanhållningspolitik. Det är vår ambition att bevara sammanhållningspolitiken som en utvecklingspolitik som kommer EU:s samtliga medlemsstater och regioner till nytta och som har en positiv effekt på arbetsmarknaden, tillväxten, innovationen och konkurrenskraften i Europas ekonomi. Den gemensamma förklaringen är ett viktigt bidrag i EU-debatten. Den utgör en gemensam ståndpunkt för länderna i vår del av Europa i fråga om den framtida utformningen av och principerna för sammanhållningspolitiken i den nya programperioden.

► **MER INFORMATION**

http://www.mrr.gov.pl/ENGLISH/Strony/main_mrr_eng.aspx

▶ SMART SPECIALISERING

▷ DRIVKRAFTEN FÖR FRAMTIDA EKONOMISK TILLVÄXT I EUROPA

”Smart specialisering” är en central del i Europas arbete för att hjälpa medlemsstaterna och regionerna att ta sig upp ur den ekonomiska nedgången. Det är en innovativ strategi för platsbaserad ekonomisk omvandling.

Den rådande ekonomiska krisen har tydliggjort det uppenbara behovet av att balansera finanserna i den offentliga sektorn på nationell, regional och lokal nivå. Återhållsamma utgiftsnivåer bör inte leda till minskade investeringar i humankapital, innovation och forskning, eftersom dessa är grundläggande för att stimulera förnyad tillväxt.

Innovation är en av de viktigaste prioriteringarna i 2014-2020-planen för en reformerad regionalpolitik, eftersom innovation är grundläggande för att kunna tillföra den dynamik som behövs för ekonomisk tillväxt och för att skapa fler och bättre jobb.

I arbetet med att ta sig upp ur nedgången och övervinna den ekonomiska krisen är dock inte alla forsknings- och utvecklingsinvesteringar lika effektiva i fråga om tillväxteffekter. Alla medlemsstater och regioner kan inte vara mästare på alla vetenskaps- och innovationsområden, men varje land och region har potential att utmärka sig på något område. Inte alla länder och regioner har den kritiska massa av företag och kunskapsinstitut och det sociala kapital som krävs för att kunna samarbeta effektivt med de olika innovationsaktörerna och lyckas i den globala konkurrensen om marknadsandelar samt bilda nya marknader. Och i tider av knappa offentliga resurser går det inte att finansiera alla lovande enskilda forsknings- och innovationsprojekt.

Smart specialisering är vägen framåt. Smart specialisering innebär ekonomisk tillväxt kombinerat med förnuftiga offentliga utgifter (även kallat ”growthsterity”). Smart specialisering är därför en nyckelaktivitet i flaggskeppsinitiativet ”Innovationsunionen” på Europa 2020-agendan för smart och hållbar tillväxt för alla.

Smart specialisering innebär att en medlemsstat eller region väljer ut ett begränsat antal prioriteringar baserat på sina

egna styrkor och komparativa fördelar och där det finns störst potential för en bestående effekt. Denna strategi hjälper regionerna att hitta sin verkliga innovationspotential och sedan rikta sina industri- och kunskapsstrukturer mot nya industrier och tjänster samt internationella marknader. Syftet med smart specialisering är att hjälpa ekonomier att fokusera på aktiviteter med högre mervärde och större konkurrenskraft.

” **Forskning är att omvandla pengar till kunskap. Innovation är att omvandla kunskap till pengar.** ”

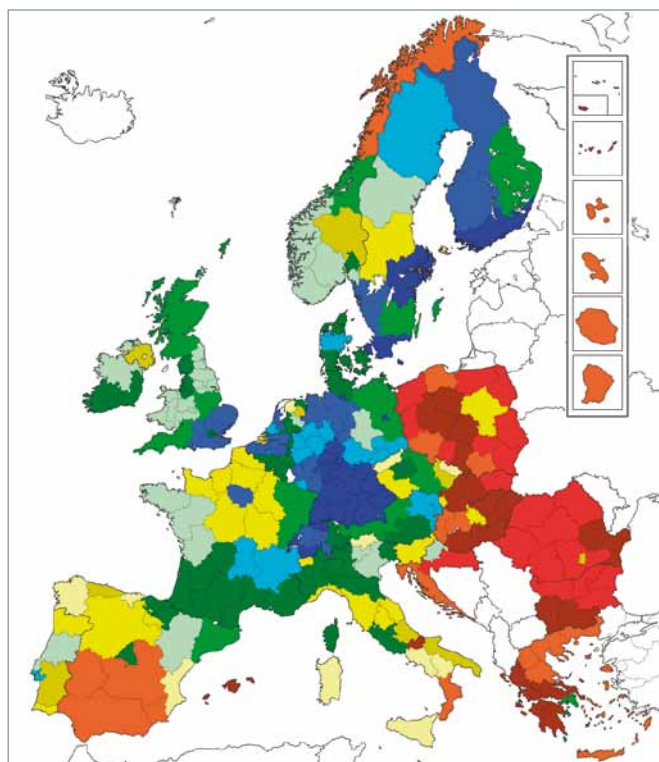
Geoffrey Nicholson – 3M (3M hamnar på 3:e plats i Booz & Companys studie ”The Global Innovation 1000” från 2012, men bara på 86:e plats i fråga om utgifter för FoU)

Smart specialisering är en strategi som Europeiska kommissionen nu införlivar i programmen inom sammanhållningspolitiken. Utvecklingen av forsknings- och innovationsstrategier som utgår från konceptet smart specialisering är från och med 2014 en av förutsättningarna för att få tillgång till strukturfonder.

Vad är smart specialisering?

Smart specialisering handlar kort sagt om en ny generation forsknings- och innovationspolitik som går bortom de klassiska investeringarna i forskning och teknik och generellt kapacitetsbyggande på innovationsområdet. Det som skiljer strategin för smart specialisering från vanliga innovationsstrategier är:

- Dess evidensbas tar inte bara hänsyn till typiska forsknings- och kvalifikationsfrågor utan ser till alla resurser, till exempel geografisk placering, befolkningsstruktur, klimat och naturresurser. Dessutom beaktas faktorer på efterfrågesidan, som samhällets behov, potentiella kunder och innovation i den offentliga sektorn. Den uppmantrar länder och regioner att integrera sina unika, lokala kunskaper och sin produktionskapacitet i nya kombinationer och innovationer.

► Resultattavla för regional innovation 2012

■ LEDARE – HÖG	■ EFTERFÖLJARE – MEDELHÖG	■ MÅTTLIG – LÅG
■ LEDARE – MEDELHÖG	■ EFTERFÖLJARE – LÅG	■ BLYGSAM – HÖG
■ LEDARE – LÅG	■ MÅTTLIG – HÖG	■ BLYGSAM – MEDELHÖG
■ EFTERFÖLJARE – HÖG	■ MÅTTLIG – MEDELHÖG	■ BLYGSAM – LÅG

► MER INFORMATION

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/index_sv.htm

- Smart specialisering är inte beslutsfattande uppifrån och ned utan utvecklas och genomförs i en dynamisk upptäckandeprocess som involverar centrala aktörer i samarbetsinriktat ledarskap.
- Den har ett globalt perspektiv på potentiella konkurrensfördelar, marknader och möjligheter till samarbete med innovatörer över de geografiska gränserna.
- Den är inte fokuserad på att generera nya kunskaper överallt utan föredrar att inhämta befintlig kunskap och teknik i syfte att skapa förnyelse på alla tänkbara sätt, däribland organisatorisk, marknadsmässig, användarorienterad och social innovation.
- Den handlar om att prioritera i tider då resurserna är knappa, så att investeringarna riktas på komparativa fördelar i syfte att upparbeta en kritisk massa och på så sätt skapa resultat genom att differentiera landet eller regionen från andra.
- Smart specialisering handlar inte om att hitta vinnare i termer av sektor eller teknik, utan om korsbefrukning mellan och inom sektorer och teknologier. För vissa regioner kan klusterbildningen utgöra en startpunkt för förbindelser mellan olika sektorer samt kunskapsspridning både inom regionen och med andra regioner.

Så utvecklar man strategier för smart specialisering

För att smart specialisering ska kunna genomföras, krävs en tydlig idé om ett lands eller en regions styrkor och svagheter, vilket måste kombineras med ett starkt ledarskap och en gemensam vision bland innovationsaktörerna.

Nyckeln till att identifiera inom vilka områden ett land eller en region har potential att utmärka sig och vara mer konkurrenskraftiga än andra länder eller regioner, är en ”process av entreprenöriellt upptäckande”. Denna upptäckandeprocess handlar om att utforma kreativa lösningar på problem genom att kombinera resurser och nya samarbetspartners, ta risker, experimentera, leta efter nya idéer i värdekedjan eller komma in i nya värdekedjor. Och man får aldrig förlora slutmålet ur sikte: att införa innovativa lösningar på marknaden och därmed skapa tillväxt och arbetstillfällen.

Företagen är uppenbarligen bäst lämpade att utveckla denna fingertoppskänsla för nya möjligheter som kan hjälpa till att uppdaga vad ett land är bra på att producera, samt precisera områden för forskning och utveckling, och innovation. Problemet är bara hur man ska kunna involvera dem i denna strategiskapande process.

Frågan är också hur man undviker att enbart lyssna på stora, etablerade aktörer och vanliga kunder i stället för på unga företagare, små och medelstora företag, nystartade företag och ideella organisationer som kanske har nyckeln till hur man blir ”unik”. Att kombinera olika produktionssektorer och tjänster kan öppna dörrarna till helt nya verksamhetsmodeller och en ny, ekonomisk dynamik i ett land eller en region.

”Strategierna för smart specialisering uppmanar till experiment på befintliga och nya verksamhetsområden och till att sedan justera politiken efter erfarenheterna från dessa experiment. Smart specialisering kräver effektiv och aktiv samordning av politiska åtgärder (t.ex. politik-sammansättning och anpassning av politiska instrument, som klusterpolitik) för att möjliggöra strategisk samordning. Det kräver också mer långsiktiga visioner hos beslutsfattarna, men också hos de olika aktörerna, däribland företag. Samtidigt återspeglar strategierna nödvändigheten av att göra tuffa val i tider av svåra övergångar och hårda budgettstramningar.”

OECD – Synthesis report on innovation driven growth in regions (sammanfattande rapport om innovationsdriven tillväxt i regioner): the role of smart specialisation (den smarta specialiseringens roll), 2012

”Gemensamt skapande är en strategi för att se till att medborgare, företag och andra viktiga mottagare av offentliga tjänster involveras mycket mer direkt i innovationsprocessen. Det handlar inte bara om att förstå de aktuella utmaningarna, utan också om att skapa nya framtidsmöjligheter med människorna, inte åt dem.”

Christian Bason – Chef för den danska innovationsenheten MindLab

Forskningsorganisationer, universitet, kreativa sektorer, offentliga organ och det civila samhället har alla en roll i denna process. Tillsammans är de bäst lämpade att identifiera de verksamhetsområden där en region har störst chans att lyckas med hjälp av befintlig kapacitet och befintliga produktionstillgångar. Kanske är kvantitativa nöjdhetsundersökningar inte tillräckliga eftersom de endast ger en retrospektiv överblick och inte kreativa, framåtblickande idéer som processer med gemensamt skapande kan göra.

Situationen i regionerna

I en utvärdering som IPTS gjort av läget i regionerna framkommer det att regioner rent generellt stöter på problem då de försöker utveckla ett mer globalt och utåtriktat synsätt.

Det är helt klart nödvändigt att regionerna i framtiden fokuserar på sina potentiella styrkor. Och dessa måste ses från ett såväl internationellt som nationellt eller regionalt perspektiv.

Regionerna måste göra väl genomtänkta och evidensbaserade val. Finansieringen bör inte spridas ut alltför mycket eftersom detta kan leda till att inga reella effekter uppnås. I nuläget är prioriteringarna i regionerna ofta för breda, vilket ger försvagade effekter. Alltför stor tonvikt tycks ligga på tillverkningsindustrier i stället för på nya sektorer och tjänster.

Det är fortfarande inte särskilt vanligt att åtgärder för efterfrågestimulering och marknadstillträde används tillsammans med stöd för att bygga upp forsknings- och innovationskapacitet. Det råder dessutom fortfarande brist på samordning mellan nationella och regionala myndigheter.

STÖD FRÅN S3-PLATTFORMEN

Det är krävande att utveckla forsknings- och innovationsstrategier för smart specialisering, särskilt i länder med bristfällig tradition av att utforma en innovationspolitik som innefattar intressentengagemang eller erfarenhet av hur en sådan ska genomföras och utvärderas. Dessa strategier kan även utgöra en utmaning för länder med väl fungerande innovationsekosystem, eftersom det krävs att prioriteringar upprättas och svåra beslut fattas. Kommissionen har därför skapat verktyg som kan hjälpa medlemsstaterna och regionerna att utveckla egna strategier för smart specialisering. Plattformen för smart specialisering (S3-plattformen) drivs av Institutet för framtidsstudier (IPTS – ett av sju institut inom EU:s gemensamma forskningscentrum), som har varit nära involverat i utvecklingen av konceptet smart specialisering och dess politiska konsekvenser. Plattformen ger råd, tillgång till datamaterial, vägledning och metodologiskt stöd, exempel på god praxis och verktyg för ömsesidigt lärande till samarbetspartners och experter. S3-plattformen omfattar för närvarande fler än 100 registrerade regioner och två medlemsstater (Slovakien och Litauen). Den anordnar bland annat workshops, utbildning och extern granskning bland beslutsfattare som arbetar med utveckling av forsknings- och innovationsstrategier för smart specialisering.

►MER INFORMATION
<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>

ITALIEN VID SKILJEVÄGEN

I september 2012 anordnade Europeiska kommissionen en workshop i staden Bari, med fokus på smart specialisering i Italiens regioner. Syftet var att sprida information om konceptet smart specialisering och dess genomförande bland nationella och regionala beslutsfattare, strategiutvecklare och myndigheter som hanterar EU-medel. Fokus låg på programperioden 2014-2020.

Detta var ett av flera kick-off-seminarier som anordnades i hela EU för att stimulera övergången till smart specialisering.

Evenemanget i Bari var på många sätt en milstolpe i fråga om Italiens respons på Europa 2020-målen. Det är endast genom samarbete som det är möjligt att hitta sätt att öka Italiens konkurrenskraft.

Precis som flera andra länder står Italien nu vid ett vägsval. Det är de viktiga beslut som fattas i dag som lägger grunden till ekonomisk hållbarhet, tillväxt och framgång för medborgarna. Alla italienska regioner ligger under EU 27-genomsnittet för hur stor andel av BNP som läggs på forskning och innovation.

Under de senaste tio till femton åren har landets tillväxt legat under genomsnittet samtidigt som konkurrenskraften minskat. Man genomför nu strukturella reformer för att få bukt med den tröga ekonomiska tillväxten.

Smart specialisering tros kunna effektivisera dessa insatser.

Investeringar i innovation

Över hela Europa finns det dynamiska regioner vid sidan av regioner och länder som har allvarliga problem med konkurrenskraften och med en produktivitet som haltar.

” Smart specialisering är särskilt viktig i dessa tider av ekonomisk kris, där statsbudgetarna har minskat kraftigt. Det är det bästa (och kanske det enda) sättet att optimera fördelarna med offentlig investering i forskning och innovation. Den viktigaste förväntade effekten är tillväxt och framgång i de sektorer där vår regionala ekonomi kan bli konkurrenskraftig på globala marknader. Kanske kan också regionala produktionsmönster förändras (och moderniseras).

Vi tror att de största svårigheterna har med själva väljandet att göra. Det är svårt för offentliga ledare att fatta beslut om att koncentrera resurserna på ett fåtal prioriteringar och på sätt och vis lämna resten av strukturen utan stöd. Ett starkt tryck är att vänta från många olika sektorer. Det kommer att bli en utmaning, snarare än en svårighet, att involvera hela det civila samhället i denna process via ett mycket öppet styrsystem som involverar alla relevanta intressenter.

Smart specialisering handlar inte om att hitta en enhetlig lösning för alla. Lösningen måste tvärtom vara specifik för varje enskilt område, land eller region och utgå från de egna tillgångarna och styrkorna. Du ska specialisera dig på det du är bäst på och på så sätt differentiera dig från de andra, och hitta marknadsnischer som du är världsmästare på.”

Gregorio Muñoz Abad – Biträdande chef för vetenskap och teknik, de regionala myndigheterna i Castilla y León

” Smart specialisering kommer att hjälpa offentlig-privata organ att hitta sina expertisområden, vilka kan vara mycket lovande eftersom de baseras på en kritisk massa av relationer mellan forskning och industri och dessutom möjliggör synergier och kompletterande åtgärder med andra områden på nationell nivå och gemenskapsnivå. Strategins dynamik är den mest kritiska aspekten att hantera. Ett väldefinierat system av grundläggande övervakning och utvärdering samt en god struktur för förvaltning och dialog med de institutionella och socioekonomiska parterna kan vara till god hjälp vid hanteringen av dessa problem. Även om den smarta specialiseringens karaktär kan variera mellan olika regioner och specialistområden är metoden för att bygga upp och övervaka denna respons densamma för hela Europa.”

Adriana Agrimi – Regionen Apulien

Denna situation gäller också Italien. Den ekonomiska krisen har understrukt den strukturella urholkningen av konkurrenskraft och bristen på innovation i många italienska regioner, inte bara i de mindre utvecklade delarna i söder, utan också i oroande hög grad i de mest utvecklade områdena i mittersta och norra Italien.

Det ska läggas omkring 20 miljarder euro på innovation i Italien, varav 15 miljarder fördelas till de fyra konvergensregionerna Kampanien, Kalabrien, Sicilien och Apulien.

Eftersom detta innebär en fördubbling av de nuvarande utgiftsnivåerna är en mycket viktig fråga huruvida dessa områden verkligen kommer att kunna dra nytta av resurserna. Samtidigt som vissa italienska regioner är mycket avancerade kämpar många program i konvergensregionerna (de framtida ”mindre utvecklade” regionerna) redan för att kunna absorbera den tillgängliga finansieringen.

Detta gäller i särskilt hög grad de resurser som avsatts till forskning och innovation. Eftersom de belopp som finns tillgängliga för detta verksamhetsområde sannolikt kommer att öka i framtida program, är den första utmaningen att utveckla tillräckligt med kapacitet för att etablera och genomföra effektiva strategier och program.

IPTS S3-plattformen kan fungera som en förmedlare som banar väg för den nödvändiga förändringen, och de italienska regionerna har fått starka rekommendationer att ansluta sig och dra nytta av det stöd som erbjuds.

Främjande av konvergens

De italienska myndigheterna har planer på att upprätta en nationell pilotkommitté som ska ansvara för att utforma strategier för smart specialisering till de enskilda regionerna och bidra till att främja konvergens och konkurrenskraft. Vid genomförandet av dessa strategier kommer regionerna att på ett ”kreativt sätt” behöva ange sina prioriteringar. De måste också definiera sin position i förhållande till andra regioner och identifiera sina komparativa fördelar.

Involveringen av privat kapital är en viktig faktor och blir en synlig indikator på hur väl politiken lyckats. Det är nödvändigt att utforma mekanismer som belönar samfinansierade projekt och underlättar förekomsten av privata, ekonomiska aktörer.

Strategierna för offentlig upphandling ska skifta fokus och riktas mot innovation, vilket innebär ett mer omfattande åtagande i fråga om innovationskriterier i urvalsförfarandena.

Indikatorerna ska utformas på ett sätt som är relevant så att de kan mätas på ett flexibelt och tillförlitligt sätt.

I synnerhet inom regionala strategier måste rätt analytiska verktyg användas, så att man kan göra val som är helt och hållet ”evidensbaserade”. Det kommer att bli nödvändigt att utforma ett kunskapshanteringssystem, som samlar in kunskaper från projekt och ger näring åt lärandeprocessen.

► MER INFORMATION

Slutsatser från Bari-seminariet:

<http://s3plattform.jrc.ec.europa.eu/past-events>

▷ VÄGEN FRAMÅT

Seminarier i Bari var ett av över 10 nationella kickoff-evenemang och gränsöverskridande konferenser där nationella och regionala innovationsaktörer kunde samlas och lära sig och diskutera smart specialisering och dess effekter för beslutsfattande på innovationsområdet.

Vid det här laget har ungefär två tredjedelar av de regioner och medlemsstater som sannolikt kommer att presentera en strategi för smart specialisering inlett processen med att utforma sin strategi. Kommissionen främjar detta genom att, vid sidan om S3-plattformen, tillhandahålla individuella expertanalyser om det aktuella läget i ett land eller en region. På så vis får beslutsfattarna en fingervisning om vilka ytterligare steg som kan behövas för att villkoren i bestämmelserna för strukturfonder ska uppfyllas.

Den grupp experter som kommissionen använder till detta är också tillgänglig för regioner och medlemsstater som önskar anlita experter för analys, vägledning och råd om processen för smart specialisering, till exempel via sin budget för tekniskt bistånd. Till syvende och sist är det givetvis landet eller regionen och inte experterna som fattar de avgörande besluten om val och prioriteringar. RIS3-initiativet hjälper nationella och regionala representanter att dra nytta av erfarenheterna från tidigare innovationsstrategier och kan också hjälpa dem att ta reda på vad som gör deras region eller land unikt och annorlunda när det gäller innovation och ekonomisk utveckling.

► MER INFORMATION

▷ Faktablad om smart specialisering:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/smart_specialisation_sv.pdf
 Finns på alla språk på denna sida:
http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_sv.cfm

▷ "Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialisations (RIS 3)" finns metodologisk vägledning för beslutsfattare och genomförandeorgan om hur man utformar, planerar och genomför en nationell/regional RIS3.
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/smart_specialisation/smart_ris3_2012.pdf

▷ "Connecting Smart and Sustainable Growth through Smart Specialisation" är en praktisk vägledning till att integrera målen för hållbar tillväxt, ekoinnovation och ekosystem i en RIS3.
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/green_growth/greengrowth.pdf

”Det speciella med smart specialisering som en politisk process är att den inbegriper ”vertikala val”, det vill säga att vissa tekniker och kunskapsbaserade aktiviteter prioriteras så att man kan koncentrera resurserna till några få verksamhetsområden. De vertikala valen medför dock en risk för att de politiska beslutsfattarna griper in i marknadsprocesserna (plockar ut vinnare). Det är därför som idén med smart specialisering i hög grad handlar om de processer och instrument som gör att logiken bakom de vertikala prioriteringsvalen kan förenas med den starka energin i marknadsdrivna experiment och undersökningar (entreprenöriellt upptäckande).”

Professor Dominique Foray, som myntade uttrycket ”smart specialisering”, är ledare för ekonomi och innovationshantering vid École Polytechnique Fédérale de Lausanne i Collège du Management de la Technologie.

Involvera intressenterna

Det råder inget tvivel om att engagemanget hos berörda parter är en avgörande faktor för att kunna fastställa en regions centrala nisch och differentiering samt för att kunna göra kritiska och ibland tuffa val beträffande prioriteringar.

Det är viktigt att aktörerna involveras och att man utvecklar praktiska samarbeten och gemensamt ledarskap så att alla berörda parter kan dra åt samma håll.

RIS3-initiativet kan bli navet som erbjuder analytiskt stöd, vägledande material, utbildning, extern granskning, nationella och internationella evenemang för att främja ”processer av entreprenöriellt upptäckande”, vilka är själva kärnan i smart specialisering.

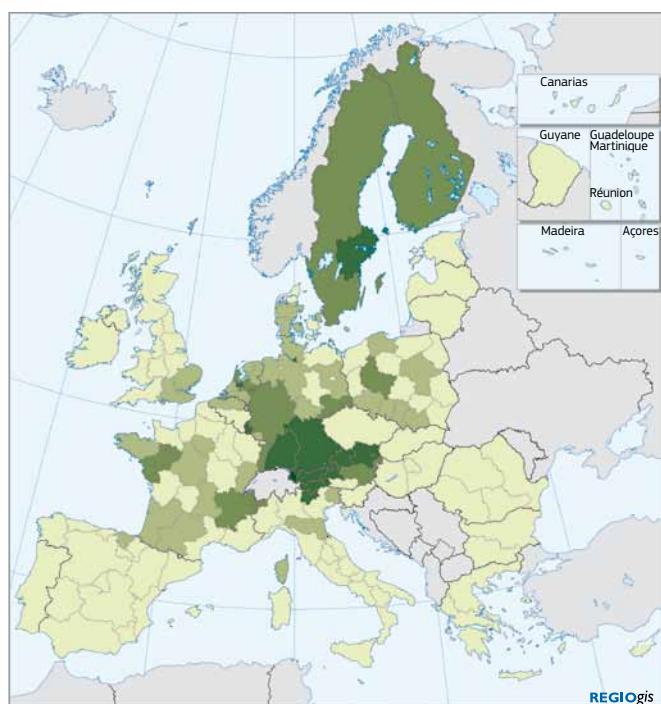

► LIVSKVALITETEN I REGIONERNA ÄR HÖG, DEN EKONOMISKA NEDGÅNGEN TILL TROTS

En förutsägbart pessimistisk övergripande bild framträder i den nya Eurobarometerundersökningen "A view from the regions" som genomförts på begäran av Europeiska kommissionen. Dock finns här också överraskande och uppmuntrande resultat.

Mitt i en stor ekonomisk kris är det kanske inte så överraskande att omkring tre fjärdedelar av de tillfrågade personerna i EU-regionerna ser dystert på framtiden, men det finns vissa slående skillnader mellan regionerna och också flera betydande källor till optimism.

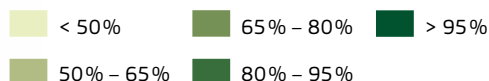
I undersökningen intervjuades över 50000 personer på telefon mellan den 20 augusti och den 15 september 2012 – 300 personer i varje medverkande region. Valet av personer som skulle intervjuas skedde via ett slumpmässigt urval av telefonnummer (fasta telefoner och mobiltelefoner). Undersökningen genomfördes i 170 EU-regioner över hela EU. Valet av vilka regioner som skulle delta i undersökningen baserades på en hybrid av NUTS1- och NUTS2-modellerna.

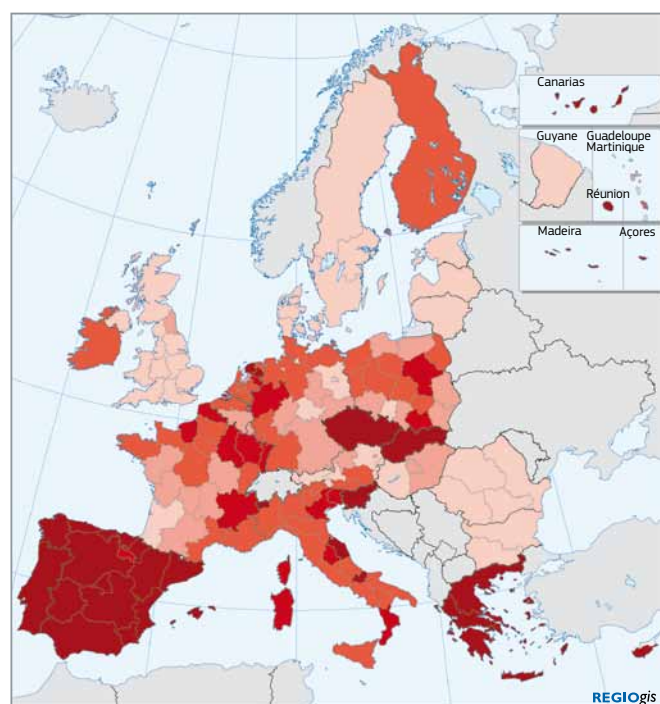
De administrativa gränserna är © EuroGeographics Association

► Den ekonomiska situationen i regionen

% SOM SVARAR "GOD"

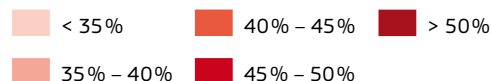
Källa: Flash Eurobarometer 356

De administrativa gränserna är © EuroGeographics Association

► Förväntningar på den ekonomiska situationen i regionen

% SOM SVARAR "VÄRRE"

Källa: Flash Eurobarometer 356

Den aktuella situationen

På frågan om den aktuella ekonomiska situationen i deras region svarade över 50 procent av personerna i 110 av de 170 undersökta regionerna att deras situation är dålig. Samtidigt fanns vissa anmärkningsvärda kontraster. Exempelvis ansåg 96% av österrikarna i Vorarlberg att deras ekonomi gick bra, medan endast 4% av personerna i Continente i Portugal kände detsamma.

Framtidsutsikter

På frågan om vilka förväntningar de hade på den ekonomiska situationen under de kommande 12 månaderna såg personerna i 125 av de 170 regionerna mycket dystert på framtiden.

Sammantaget tror cirka 45% att läget förblir oförändrat medan 42% tror att det kommer att bli värre. Endast 10% tror på en förbättring.

I Sverige, Danmark, Lettland, Estland och Bulgarien fanns det dock en hel del optimism. Däremot var negativiteten anmärkningsvärt hög i Grekland, Cypern, Tjeckien, Slovakien, Slovenien, Spanien och Portugal.

Dessa rön kan möjligtvis få strategiska konsekvenser för användandet av EU:s strukturfonder och vart de ska riktas för att ta hänsyn till dessa variationer.

Prioritetsfrågor

På frågan om vilka de två viktigaste frågorna i deras region är, svarade hela 55 % arbetslöshet, medan 31 % angav den ekonomiska situationen som det största problemet.

Miljöfrågor blev visserligen inte bortglömda som prioritet, men de överskuggas av en oro för arbetslöshet och försvagad ekonomi. Kunskapsflykt var en större källa till oro (15 %) än invandring (12 %). Endast 8 % valde miljön, och 17 % kriminalitet.

I 113 av de 170 regionerna ansåg mer än hälften av befolkningen att arbetslösheten var den viktigaste frågan, och i 46 regioner var denna siffra över 70%. 15 regioner i Spanien, 12 i Frankrike 7 i Italien, 7 i Polen, 2 i Portugal, 1 i Storbritannien och i Slovakien och Ungern som helhet.

Även här fanns anmärkningsvärda skillnader: i Warminsko-Pomorskie (PL) ansåg 91 % att arbetslöshet var en av de

två viktigaste frågorna, medan motsvarande siffra i Yorkshire och Humber (UK) var endast 11 %.

Livskvalitet

Den allmänna nedgången till trots är européerna i allmänt mycket positiva i fråga om livskvaliteten i sina regioner. I genomsnitt kallar 70 % den "god" och endast 28 % "dålig".

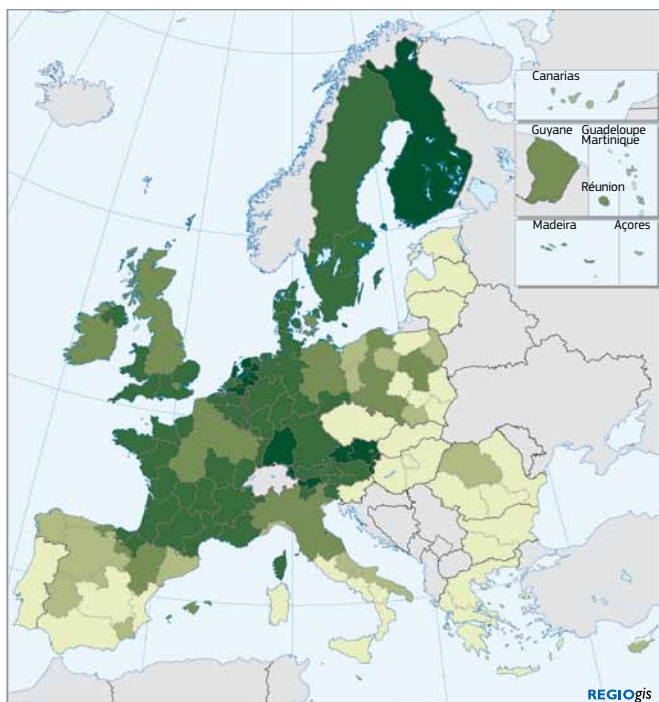
Mer än hälften av personerna bedömer livskvaliteten i sin region som "god" i 137 av de 170 regioner som medverkade i undersökningen.

Nöjdast är invånarna i Österrike, Finland, Luxemburg, Nederländerna och Sverige. Samtliga regioner i dessa länder registrerade nöjdhetsnivåer ("god") på över 90 %. Särskilt anmärkningsvärda var Drenthe (NL) och Vorarlberg (AT), där nöjdhetsnivån beträffande livskvaliteten i regionen nådde 99 %.

► Vilka är enligt dig de två viktigaste frågorna som vår region står inför i nuläget? (högst 2 svar)

	HÖGSTA/LÄGSTA	MEDIAN
1. Arbetslöshet	91 % / 16 %	61 %
2. Ekonomisk situation	67 % / 13 %	32 %
3. Hälso- och sjukvårdssystemet	59 % / 4 %	20 %
4. Att människor och/eller företag flyttar från regionen	48 % / 1 %	14 %
5. Utbildningssystemet	59 % / 1 %	14 %
6. Kriminalitet	58 % / 2 %	13 %
7. Invandring	53 % / 0 %	11 %
8. Miljön	22 % / 0 %	6 %

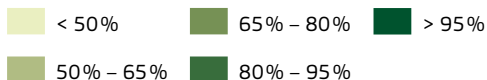
Källa: "A view from the regions" Flash Eurobarometer 356

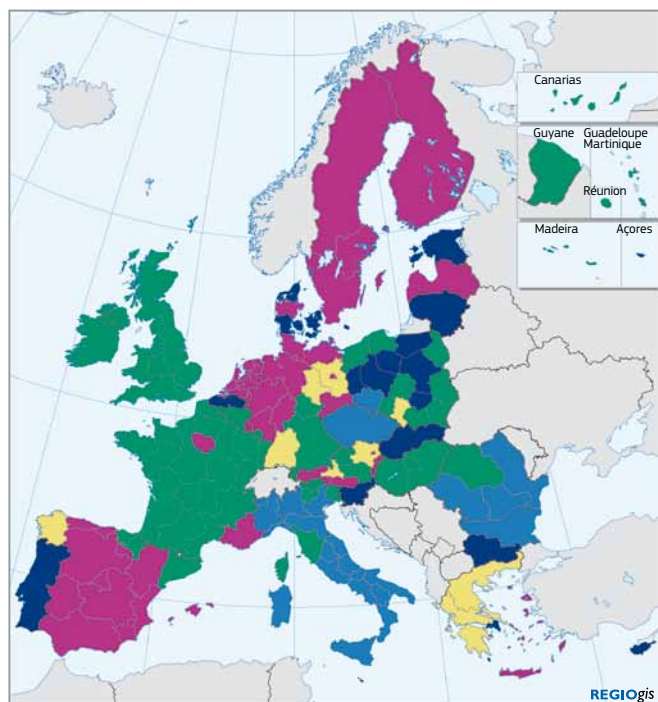
De administrativa gränserna är © EuroGeographics Association

▶ Livskvaliteten i regionen

% SOM SVARAR "GOD"

Källa: Flash Eurobarometer 356

De administrativa gränserna är © EuroGeographics Association

▶ De bäst lämpade att förklara hur EU-politiken påverkar medborgarnas vardag

Källa: Flash Eurobarometer 356

I Közép-Magyarországi i Ungern däremot, ansåg 81 % av befolkningen att deras livskvalitet var "dålig", vilket även över 70% av invånarna i Kampanien (IT), Continente (PT) och Slovenien som helhet gjorde.

På frågan om hur de trodde att livskvaliteten skulle utveckla sig under de kommande 12 månaderna, tycktes utvecklingen vara mindre oroande än för den ekonomiska situationen. I 8 medlemsstater vittnade invånarna om negativa framtidsutsikter, även om det enbart var i 5 av dessa som negativiteten var särskilt slående: Cypern, Grekland, Spanien, Slovenien och Slovakien.

Informera om EU

Vilka representanter är bäst på att förklara hur EU-politiken påverkar medborgarnas liv?

De flesta anser att deras nationella (20%) eller lokala (21%) politiker är bäst på att förklara effekterna av EU-politiken. Totalt sett föredrar 16% sina ledamöter i Europaparlamentet för detta ändamål.

I Nederländerna föredrar dock över 50% av respondenterna sina nationella representanter som EU-informatörer, medan cirka 30% av invånarna i Frankrike och Storbritannien önskar att få EU-politiken förklarad för sig av de regionala eller lokala representanterna. Slutligen föredrar över 30% av invånarna i Danmark och Malta Europaparlamentets ledamöter som EU-informatörer.

Mot bakgrund av detta kan huvudsatsen från denna undersökning vara att alla har en roll att spela som EU-informatör.

▶ **MER INFORMATION**
http://ec.europa.eu/health/eurobarometers/index_en.htm

▶ INNOVATION INOM REGIONAL OCH URBAN UTVECKLING

REGIOSTARS-UTMÄRKELSEN 2014

RegioStars-utmärkelsen anordnas varje år av Europeiska kommissionen och syftar till att identifiera exempel på god praxis i fråga om urban och regional utveckling. Målet är att visa upp exempel på originella och innovativa projekt som kan inspirera andra regioner.

För 2014 års RegioStars-pris har följande kategorier valts ut:

1 ▶ SMART TILLVÄXT

INNOVATION BLAND SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

Projekt som föreslås i denna kategori innehåller i idealfallet planer och åtgärder som kan inspirera andra offentliga myndigheter att utforma en politiksammansättning som uppmuntar innovation bland små och medelstora företag. Projekten kan till exempel bidra till förbindelser som underlättar framväxten av nya sektorer och platsbaserad ekonomisk omvandling, främja utnyttjandet av nya innovationsformer, skapa innovativt finansiellt stöd till små och medelstora företag samt underlätta marknadstillgång och verka för att små och medelstora företag drar nytta av innovationer.

2 ▶ HÅLLBAR TILLVÄXT

MILJÖVÄNLIG TILLVÄXT OCH MILJÖVÄNLIGA JOBB GENOM BIOEKONOMI

Sammanhållningspolitiken erbjuder redan åtskilliga möjligheter för lokala och regionala myndigheter, samhällen och aktörer att genomföra projekt i bioekonomisektorn. Exempel på projekt som kan rymmas inom denna kategori är åtgärder för att minska avfall, utveckla innovativ teknik för låga koldioxidutsläpp samt innovativa aktiviteter när det gäller användningen av bioenergi.

3 ▶ TILLVÄXT FÖR ALLA

SKAPA JOBB TILL DEN UNGA GENERATIONEN

Den här kategorin riktar sig till projekt som får stöd via sammanhållningspolitiska medel och som hjälper till att bekämpa ungdomsarbetslöshet. Typiska projekt kan vara stödtjänster för små och medelstora företag som anställer unga människor samt stöd till unga entreprenörer som vill starta företag.

4 ▶ CITYSTAR

INVESTERINGSPROJEKT INOM HÅLLBARA KOLLEKTIVA STADSTRANSPORTER

Kategorin omfattar utveckling av storskaliga projekt på området hållbara stadstransporter och hjälper till att ta fram integrerade strategier för att hantera många olika länkade frågor. Typiska projekt kan till exempel vara betydande investeringar i spårvagns- eller tunnelbanesystem eller att involvera investeringar i intermodala knutpunkter.

5 ▶ STORA INVESTERINGSPROJEKT

ENERGIEFFEKTIVITET OCH DEN KOLDIOXIDSNÅLA EKONOMIN

Byggnader representerar omkring 40% av koldioxidutsläppen i EU. Därför är det mycket viktigt att förbättra energieffektiviteten i denna sektor. I denna kategori ryms storskaliga regionala, flerregionala eller nationella program som främjar medvetenheten om fördelarna med att investera i energieffektivitet, stimulerar ökad energieffektivitet i offentliga bostäder, eller bostadsprojekt för missgynnade grupper. De föreslagna projekten bedöms i termer av uppnådda resultat för sammanhållningsstöd, antal förbättrade byggnader/m² eller andra relevanta indikatorer.

Bygga vidare på framgångarna

2014 års RegioStars-pris siktar på att bygga vidare på framgångarna från 2013 års upplaga, där ett rekordstort antal på 149 ansökningar mottogs från projektansvariga över hela EU. Tidsgränsen för ansökningar till RegioStars 2014 är den 19 april 2013.

▶ MER INFORMATION

Här hittar du mer information om kategorier och ansökningsprocesser:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_en.cfm

▶ EUROPA I MIN REGION FOTOTÄVLING

Att belysa det fantastiska arbete som görs i projekt över hela Europa med hjälp av EU-stöd samt undersöka vad dessa projekt betyder för lokalsamhällena. Detta var målet för den innovativa fototävlingen "Europa i min region" som generaldirektoratet för regional- och stadspolitik anordnade i somras.

Utmaningen: att fotografera ett EU-projekt tillsammans med en angivelse av de investerade EU-medlen – till exempel på en tavla eller en plansch. Det fanns två kategorier att skicka in bidrag till: Kategorin "Mitt projekt" var öppen för mottagare av Eruf- eller sammanhållningsfinansierat stöd. Och kategorin "Ögonvittne" var öppen för alla som hittat ett bra fototillfälle i sin egen region eller på resa i Europa. Tävligen "Europa i min region" både marknadsfördes och kördes i sociala medier, särskilt via en Facebook-app. Tävlingsbidragen laddades upp till onlineplattformen och det genomfördes en röstning för att välja ut en kort favoritlista från vilken en expertjury sedan utsåg två slutvinnare i varje kategori.

1. Vinnare i kategorin "Ögonvittne": Cristina Dumitru Tabacaru – Projekt: Modernisering av gatan Nicolae Balcescu – Mioveni, Rumänien
2. Vinnare i kategorin "Ögonvittne": Simeon Mitkov – Projekt: Kommunikationskomplexet SERDICA – Sofia, Bulgarien
3. Vinnare i kategorin "Mitt projekt": Marek Babula – Projekt: Modernisering av idrottsplatsen Sporicik – Siemianowice Śląskie, Polen
4. Vinnare i kategorin "Mitt projekt": Boyan Ivanov – Projekt: Återuppbyggnad av skolkomplexet N.Y.Vapcarov – byn Drenovec, Bulgarien

Simeon Mitkov, Cristina Dumitru Tabacaru, Marek Babula och Boyan Ivanov får sina priser av kommissionären Johannes Hahn

De fyra vinnarna i tävlingen fick resa till Bryssel under Open Days i oktober där de fick motta sina priser i form av fotoutrustning till ett värde av 1 000 euro från kommissionären för regional- och stadspolitik, Johannes Hahn. Efter årets succé är planen att köra tävlingen igen år 2013, så att potentiella fotografer får ännu en möjlighet att visa vad "Europa i min region" betyder för dem.

▶ **1 083**
tävlingsbidrag från ▶ **27**
länder

▶ **7 354**
röster

▶ **1 088 985**
besök till appen för sociala medier

Under tävlingstiden ökade trafiken till Europeiska kommissionens Facebooksida med ▶ **1 075 %**

och sidan fick också

▶ **18 785** fler "likes" under denna period

▶ Affischen på sidorna 20-21 kan fås på begäran från:
regio-panorama@ec.europa.eu

EUROPE IN MY REGION PHOTO COMPETITION 2012

Regional Policy: www.ec.europa.eu/info/regio

► MED EGNA ORD

NATIONELLA OCH REGIONALA PERSPEKTIV PÅ SAMMANHÅLLNINGSPOLITIKEN

Panorama
välkomnar dina
bidrag!

Panorama bjuder åter igen in de viktiga gästerna "konsumenterna" av sammanhållningspolitiken på nationell och regional nivå så att de kan göra sina röster hörda och ge sina synpunkter på EU-politiken i praktiken på lokal nivå, oavsett om det handlar om nuvarande resultat och framsteg eller om en inblick i förberedelserna inför den kommande programperioden.

Med över 270 regioner i de 27 EU-medlemsstaterna, var och en med egna specifika ekonomiska och kulturella historier och behov, är det viktigt att beslutsfattare, administratörer och ämbetsmän på alla nivåer är medvetna om sammanhållningspolitikens verkliga effekter på gräsrotsnivå.

I det här numret presenterar *Panorama* fem medlemsstaters och regioners syn på vilka effekter sammanhållningspolitiken har fått i deras områden och hur den har påverkat medborgarna. Portugal och Rumänien ser fram emot sina förberedelser inför den kommande programperioden 2014-2020, medan Baden-Württemberg och Schleswig-Holstein sammanställer resultaten för perioden 2007-2013. Andalusien å sin sida lyfter fram effekterna och framgångarna från sina 25 år med riktat stöd från regionalpolitiken.

Panorama tar gärna emot era bidrag för eventuell publikation i framtida nummer:

► regio-panorama@ec.europa.eu

► PORTUGAL

► ETT NATIONELLT PERSPEKTIV PÅ NÄSTA PROGRAMPERIOD OCH EUROPA 2020-STRATEGIN

FOKUS PÅ EXEMPELPROJEKT OCH ARBETE UNDER DEN NATIONELLA STRATEGISKA REFERENSRAMEN

Utmaningarna och begränsningarna som den portugisiska ekonomin har upplevt under de senaste tio åren har tillsammans med resultaten från verksamhets- och strategigranskningarna av de stora strukturfondsprogrammen bidragit till att man i gemenskapens rambestämmelser för 2007-2013 antagit en mer selektiv strategi när det gäller målen för konkurrenskraft och innovation.

Det operativa programmet COMPETE är både ankare och drivkraft i en nationell operativ agenda för konkurrensfaktorer, som syftar till att främja en ekonomi baserad på kunskap och innovation, förbättrad kompetens i marknadssegment med högre mervärde och högre teknisk komplexitet, ökade produktionsnivåer och en sammantagen exportökning.

COMPETE främjar relationen mellan vetenskap och marknad och uppmuntrar stimulering och utveckling av flera initiativ:

- att gemensamt främja FoU-projekt och nationella vetenskapliga och tekniska enheter,
- att skapa grundläggande forskning och utveckling i företag samt främja kreativitet och stärka innovationen,
- att främja små och medelstora företag och deras affärsmodeller, uppmuntra dem att investera i immateriella faktorer för konkurrenskraft (innovation, kvalitet, försäljning och marknadsföring, internationalisering, design, immateriell egendom, informations- och kommunikationsteknik, miljö och energieffektivitet o.s.v.),
- att genomföra investeringsprojekt när de uteslutande berör projekt som resulterar i produktion av nya varor eller tjänster eller antagande av nya tekniska processer, organisations- eller innovationsmarknader.

Hittills har 4 679 företag fått stöd, däribland Eruf-stöd på 2,7 miljarder euro och stödberättigade investeringar på 6,2 miljarder euro. Över 1 500 FoU-projekt fick stöd med en mobilisering av Eruf-stöd på 528 miljoner euro.

Med Europa 2020-strategin understryks de strategiska möjligheter som Portugal har fått inom ramen för EU:s strukturfonder och agendan för konkurrenskraft, vilket stärker behovet av ett större operativt fokus i syfte att påskynda Europas återhämtning via smart specialisering, bibehållen konkurrenskraft och tillväxt för alla.

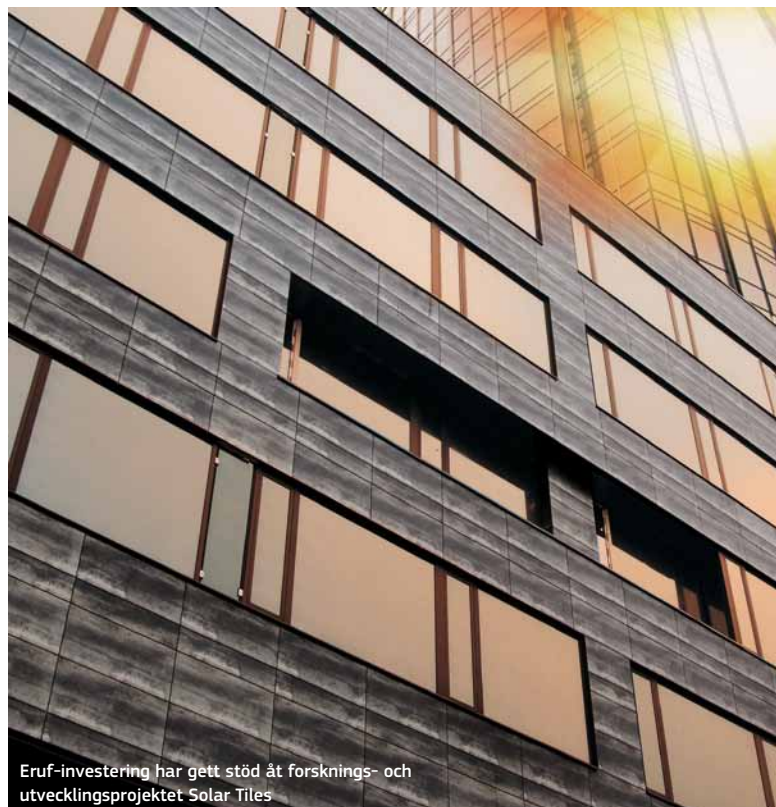
De tre drivkrafterna för tillväxt (smart, hållbar och inkluderande) och de sju flaggskeppsinitiativen fungerar som katalysator för att mobilisera styrkan och potentialen hos olika europeiska regioner, som är ömsesidigt beroende av varandra. I Portugal främjar dessa drivkrafter fullföljandet av en selektiv strategi och ett gemensamt ansvar för återuppbyggnad som fokuserar på smart och hållbar tillväxt.

Investering i de tre tillväxt drivkrafterna har materialiserats i faktiska projekt med konkreta resultat:

Intelligent Socks

En strumpa med kapacitet att övervaka integrerade biometriska data

Projektet kombinerar FoU, utveckling av ett patent och nyligen också inträde på marknaden. Strumpan, som är tillverkad av miljövänliga material med hjälp av traditionella processer, övervakar användarens fysiologiska data och är en innovativ, tekniskt avancerad och användarvänlig produkt till ett konkurrenskraftigt pris. FIORIMA, S. A är ett portugisiskt företag som tillverkar och marknadsför högkvalitativa produkter för textilindustrin och som sedan 1985 uteslutande ägnat sig åt tillverkning av strumpor.

Eruf-investering har gett stöd åt forsknings- och utvecklingsprojektet Solar Tiles

Företaget har på en global, konkurrensutsatt marknad investerat kraftfullt i att utveckla nya produkter med hjälp av ny teknik och genom att integrera nya material och intelligenta system i processerna.

Projektet, som innefattar inskickande av ett internationellt patent, inkluderar ett biometriskt sensorsystem som är integrerat i strumpan och som har kapacitet att behandla och lagra data och skicka upplysningar till användaren via en PDA-telefon med hjälp av valfritt operativsystem (OS, Android, Windows Phone), till exempel temperatur, hjärtrytm och fitnessfunktioner (tillryggalagt avstånd, hastighet, kalorier, motionstid o.s.v.).

IntellWheels

Ett projekt där artificiell intelligens och robotteknik kombineras för att höja livskvaliteten

IntellWheels är ett innovativt projekt på området artificiell intelligens och robotteknik, som ska ge högre självständighet och livskvalitet åt medborgare med begränsad rörlighet. Detta sker genom utvecklingen av en plattform som ger användaren möjlighet att omvandla en rullstol till en kostnadseffektiv smart rullstol (CRI) med ett minimum av nödvändiga ergonomiska förändringar.

Projektet har hittills resulterat i att prototyper har byggts och sedan testats av den portugisiska sammanslutningen för cerebral pares och i hälsotekniska skolan i Oporto. Dessutom har projektet resulterat i att 20 artiklar publicerats i vetenskapliga tidskrifter och att internationella konferenser anordnats. Valideringen av systemet syftar på medellång sikt till att omvandla CRI IntellWheels-enheterna till kommersiella produkter, med potential att hjälpa äldre personer och personer med allvarliga motoriska funktionshinder.

SolarTiles

Utveckling av solcellssystem

Ett forsknings- och utvecklingsprojekt under ledning av företaget Revigrés som utvecklat funktionella prototyper på laboratorienivå av keramiska produkter med inbyggd solcellsteknik och högeffektiva beläggningar till byggnader (tak och fasader) som inkorporerar tunn solcellsfilmen. I dessa nya multifunktionella produkter kombineras funktion, estetik och energiproduktion.

Paula Ascensão

Kommunikationsdirektör

Förvaltningsmyndighet COMPETE

Ministeriet för ekonomi och sysselsättning

► RUMÄNIEN

REGIONAL UTVECKLING UNDER 2014-2020: FÖRVALTNINGSMYNDIGHETENS FÖRBEREDELSE

FÖRSTA STEGET: ETT FUNKTIONELLT RAMVERK FÖR PARTNERSKAP

Den särskilda insatsenheten i centrala Rumänien mottog Eruf-stöd

Sedan juni 2012 har flera nationella partnerskapsstrukturer upprättats i avsikt att säkra löpande samråd mellan nationella, regionala och lokala förvaltningar, näringslivets och arbetsmarknadens parter samt civila samhällsorgan. Syftet är att utarbeta strategiska mål, prioriteringar och insatsområden för de EU-medel som tilldelats Rumänien inför 2014-2020.

För att säkerställa finansieringens kompletterande karaktär och samtidigt involvera parterna i utformningen av programdokumenten, upprättades flera kommittéer: den rådgivande kommittén för regional utveckling, den tematiska rådgivande kommittén för turism, kultur och kulturarv och den rådgivande kommittén för territoriell sammanhållning. De tre kommittéerna samordnas gemensamt av ministeriet för regional utveckling och turism, ministeriet för EU-frågor och ministeriet för kulturarv och nationellt arv.

Involvera regionala och lokala organ

Men hur samlar man aktörer på nationell, regional och lokal nivå runt ett och samma bord? Lösningen som förvaltningsmyndigheten för det regionala operativa programmet kom

fram till inom ministeriet för regional utveckling och turism var att upprätta en rådgivande kommitté för regional utveckling, ett organ som sammanför byråer och råd för regional utveckling, offentlig förvaltning och icke-statliga organisationer. Dess 45 medlemmar arbetar tillsammans med att utarbeta prioriteringar för regional utveckling, resultatindikatorer, genomförandemetoder och en preliminär anslagsfördelning för varje region.

Från regionala behov till Europa 2020: erfarenheter hittills

De fortgående arbetsmötena mellan förvaltningsmyndigheten och byråerna för regional utveckling fokuserar på utkast till regionala utvecklingsplaner för 2014-2020. Här beaktas många olika perspektiv till följd av de behov som identifierats på regional nivå, Rumäniens utvecklingsprioriteringar för den kommande tioårsperioden, strategiska anvisningar som upprättats på EU-nivå och erfarenheter som dragits vid driften av fonderna under 2007-2012:

- smart tillväxt: modernisering och diversifiering av regionala ekonomier genom att uppmuntra de sektorer som skapar ekonomiskt mervärde, innovativa produkter och processer samt forsknings- och utvecklingsaktiviteter,

- hållbar tillväxt: åtgärder som syftar till att minska effekterna av klimatförändringarna; öka energieffektiviteten och andelen förnybara energikällor; territoriella samarbetsprojekt med stora effekter på regional nivå; fokusera på hållbar stadsutveckling och samordning av sektorpolitik på området territoriell sammanhållning;
- utbildning och social inkludering: högre sysselsättningsgrad för kvinnor, unga personer och personer över 55 år; kontinuerlig yrkesutbildning, omskolning och specialisering; utveckling av en företagarkultur; minskning av antalet personer som hoppar av skolan; ökning av antalet universitetsutbildade; utveckling av sysselsättningsmöjligheter i landsbygdsområden.

Administrationens roll är att säkerställa synergier (komplementaritet i de åtgärder som finansieras av de olika politikområdena), en funktionell ram för partnerskap (genom att tydliggöra varje parts ansvarsområden och arbetsuppgifter), proaktiv kommunikation om finansieringsvillkor, urvalskriterier och procedurer samt en effektiv kontroll över förvaltningen av medel.

Kommunikationsdepartementet

Ministeriet för regional utveckling och turism

▶ TYSKLAND

▶ ERUF SOM EN MOTOR FÖR TILLVÄXT OCH SYSSELSÄTTNING I SCHLESWIG-HOLSTEIN

Under den aktuella finansieringsperioden 2007-2013 har Schleswig-Holstein erhållit cirka 374 miljoner euro från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf).

Delstatsregeringen i Schleswig-Holstein använder dessa medel till bland annat innovationer och den kunskapsbaserade ekonomin och för att stärka sin konkurrenskraft. Dock finansierades också så kallade klusterstrukturer och nätverk, forskning och vidareutbildningsprojekt samt kvalificering av personal och hållbar stadsutveckling. Eruf-medlen bidrar också till att öka antalet företagariativ och till att främja regional innovationskapacitet och lokal sysselsättning.

På basis av en omfattande utvärdering har det så kallade operativa programmet för Schleswig-Holstein ändrats. Efter att Europeiska kommissionen godkänt ändringsansökan i april 2012, kan finansieringen nu skraddarsys på ett ännu mer precist sätt.

I slutet av 2011 hade 878 projekt med en total kostnad på cirka 862,5 miljoner euro finansierats. Av dessa medel kom cirka 260,7 miljoner euro från Eruf.

3704 nya jobb hade skapats och 31 777 jobb hade bevarats.

Utvidgning av Fraunhoferinstitutet för silikonteknik (IsiT) i Itzehoe är ett av de projekt som samfinansierats av Eruf

Ett exempel på projekt som medfinansierats av Eruf är utvidgningen av Fraunhoferinstitutet för silikonteknik (IsiT) i Itzehoe. Institutet för silikonteknik är själva kärnan i det innovativa området Itzehoe – en av de mest dynamiska platserna för mikroelektronik i Tyskland. Projektet kommer att göra IsiT till en erkänd forskningspartner för branschen i framtiden och institutet kommer därmed att kunna utveckla nya processer inom mikro- och nanoteknik samt stärka sitt anseende i Europa och resten av världen. Teknikområdena kraftelektronik och mikro-systemteknik, som undersöks på Fraunhoferinstitutet i Itzehoe, befinner sig just nu i en stark tillväxtfas.

Institutet för silikonteknik beviljas totalt 27,45 miljoner euro, av vilka 18,3 miljoner euro kommer från Eruf. Som ett resultat av det här projektet, vilket omfattar totalt 36,6 miljoner euro, skapas ytterligare 1 000 kvadratmeter rent lokalutrymme och totalt 1 000 kvadratmeter kontors- och mätlaboratorieutrymme. Institutet för silikonteknik får då tillräckligt med arbetsutrymme även på lång sikt och kan därmed utvidga sina forskningsområden och behålla sin position som attraktiv forskningspartner för industrin.

Sedan förordningsförslagen publicerades i oktober 2011 har Schleswig-Holstein arbetat intensivt med att förbereda sig inför strukturfondsperioden 2014-2020, även om det fortfarande råder en hel del osäkerhet från ett ekonomiskt och innehållsrelaterat perspektiv.

Delstatsregeringen i Schleswig-Holstein välkomnar den framtida regionalpolitikens större anpassning till målen i Europa

2020-strategin och det faktum att medlen nu koncentreras till de viktigaste frågorna och framtidens utmaningar. De specifika anvisningarna (80% av medlen från Eruf för tre tematiska mål) betraktas dock med viss oro eftersom resultatet blir att viktiga regionala inflytandesfärer begränsas alltför hårt.

Delstatsregeringen i Schleswig-Holstein förespråkar därför vissa endogena potentialer, bland annat en hållbar turisminfrastruktur som också kan finansieras i de mer utvecklade regionerna inom ramen för förhandlingarna på europeisk och nationell nivå. Bevarande och förbättrande av konkurrenskraften på området turism kan i väsentlig grad bidra till att främja en smart, hållbar och integrerad tillväxt.

Nu när analyserna av socioekonomiska aspekter samt styrkor och svagheter är genomförda ligger fokus på att utveckla en skräddarsydd strategisk och innehållsmässig inriktning för Eruf-programmet 2014-2020. I denna process medverkar parterna intensivt på regional nivå, näringslivets och arbetsmarknadens parter och icke-statliga organisationer.

Schleswig-Holstein har höga förväntningar på den kommande stödperioden.

Rüdiger Balduhn
 Ministeriet för ekonomi,
 arbetskraft, transport och teknik
 Schleswig-Holstein

TYSKLAND

▶ EKONOMISK FRAMGÅNG TILL FÖRMÅN FÖR MILJÖN

Det regionala programmet för konkurrenskraft och sysselsättning – Eruf-sektionen – i Baden-Württemberg har under den aktuella stödperioden uppnått anmärkningsvärda ekonomiska och finansiella resultat.

Med en volym på 143,4 miljoner euro i Eruf-medel mottogs investeringar på över 1,4 miljarder euro, och cirka 5 000 nya jobb skapades. 31 miljoner euro avsattes för forskning och teknik. Som ett resultat av Eruf-åtgärder återuppbyggdes cirka 38 hektar förfallna industri-, handels- och trafikområden, och över 440 000 ton koldioxidutsläpp undveks.

Stöd till strukturomvandling

Globalisering av marknader, ändrade beteenden i arbetslivet och på fritiden och kunskapsfaktorns stigande betydelse innebär nya utmaningar för ekonomin. Delstaten Baden-Württemberg stöder den Eruf-ledda strukturomvandlingen med två mycket olika koncept. I distriktet Jungbusch i Mannheim, som i särskilt hög grad berörts av strukturomvandlingen, har man redan inlett en omvändning i stadsplaneringen och byggt en popmusikakademi under den förra stödperioden 2000–2006. Denna läroanstalt, som på bara några år blivit känd i hela Europa, har utvidgats under den nuvarande stödperioden, vilket gjort det möjligt att hålla

mastersutbildningarna ”populärmusik” och ”branscherna för musikskapande”. Stödet från musikindustriklustret har stärkt kandidaternas oberoende och befäst integreringen av popakademien i de befintliga ekonomiska strukturerna.

Guldstaden Pforzheim, centrum för den tyska smycke- och klockindustrin, kan se tillbaka på en lång tradition av guldbearbetning. När ett kreativt centrum byggdes och togs i bruk här, inleddes ett nytt kapitel i smyckestillverkningens långa historia. Det kreativa centret byggdes i ett f.d. badhus i art nouveau-stil från början av 1900-talet. Här kan nya verksamheter och projekt och arbetsgrupper från ett brett urval av kreativa branscher hyra kontor, arbetsplatser eller arbetsstationer för tillfälligt eller mer permanent bruk.

Organisera den demografiska förändringen

Demografisk förändring, krympande och åldrande befolkning och brist på unga välutbildade och kompetenta arbetstagare är ytterligare exempel på utmaningar som den ekonomiskt dynamiska delstaten Baden-Württemberg står inför. I detta scenario har olika modeller utvecklats och genomförts sedan 2008 i ett modellprojekt för EU:s flaggskeppsprojekt för innovativ kommunal utveckling.

EU-flaggskeppsprojektet kunskapsworkshop i Gmünder (modell)

I en av dessa modeller introducerades funktionshindrade personer som tidigare vårdats på institutioner på arbetsmarknaden. I "Villa Artis" i Heitersheim i Oberrhein kombineras en terapeutisk konstakademi, där funktionshindrades speciella konstnärliga anlag utforskas och utvecklas med ett kafé. Här arbetar personer med och utan funktionshinder tillsammans.

Vetenskapsworkshoppen i Gmünder, som är ett EU-flaggskeppsprojekt, har en annan strategi: Skolever, särskilt de från studieovana miljöer, erbjuds en extern möjlighet att lära sig mer om teknik och teknologi på ett roligt och trivsamt sätt. Detta introducerar målgruppen av personer mellan 8 och 18 år i tekniska yrken. Båda projekten för fram människors tidigare outnyttjade potential i ljuset.

Involvera partnerna

De ovan nämnda projekten möjliggjordes också av ett nära samarbete mellan kommunerna och andra partner. Den dialog som pågått ända sedan projektstarten har format och förändrat, finslipat och justerat de enskilda modellerna.

Utifrån denna erfarenhet av att involvera ekonomiska och sociala grupper i projekt, har delstaten Baden-Württemberg också inlett en intensiv dialog med aktörer på områdena ekonomi, vetenskap, arbetsmarknad och miljö i samband med planeringen av den nya finansieringsperioden i Eruf:s operativa program. I de fler än 40 evenemang, dialogforum, diskussioner och presentationer som hållits hittills, har delstaten tydliggjort sina idéer i fråga om framtida Eruf-program, för att sedan diskutera dem med partner och ändrat och förkortat dem. Ett viktigt fokus under kommande stödperiod blir finansieringen av högre utbildningsanstalter i landsbygdsområden. Infrastrukturer för utbildning, vetenskap och forskning kan nämligen bli regionernas varumärke.

Dr. Georg Ris

Förvaltningsmyndigheten Eruf, ministeriet för landsbygdsfrågor och konsumentskydd Baden-Württemberg

► SPANIEN

► 25 FRAMGÅNGSRIKA ÅR FÖR EU:S REGIONALPOLITIK I ANDALUSIEN

Före nästa programperiod och innan sammanhållningspolitikens framtid dras in i debatten utvärderar Andalusien de senaste 25 årens medlemskap i Europeiska unionen. Regionen lyfter fram de viktigaste resultaten i fråga om forskning och utveckling, transport, hälsa och förnybar energi, vilka är några av indikatorerna som banat väg för konvergens med resten av referensekonomierna.

Sedan Spanien gick med i EU har Andalusien mottagit cirka 80 miljarder euro, av vilka 41 miljarder härrör från sammanhållningspolitiken. Genom att utnyttja dessa resurser på bästa sätt har regionen genomgått en långtgående ekonomisk och social omvandling, som har gjort det möjligt för den att göra väsentliga framsteg mot både reell och nominell konvergens med de andra regionerna. Från 1986 och fram till i dag har Andalusien uppnått en ökning på 26 konvergenspoäng i förhållande till genomsnittet i EU,

och detta avspeglas i indikatorerna, t.ex. BNP per capita, som har ökat med en faktor på fem och som år 2011 nådde 17 587 euro per invånare.

En del av de investerade pengarna har gått till forskning och utveckling, som har ökat med en faktor på 16. Det har gjort att den andel av BNP som utgifterna för forskning och utveckling står för har gått upp med en faktor på 3,3, vilket är 12,6 gånger mer än tillväxten i EU som helhet.

Strukturerna och synergierna i det regionala innovationssystemet har stärkts, FoU-aktiviteterna har ökat, och nya mekanismer för överföring av teknik har upprättats. Detta har man uppnått genom att skapa ett nätverk av FoU-infrastruktur, erbjuda tjänster för att hjälpa små och medelstora företag med innovation, främja företagarganda och utöka stödmedlen till innovation. På det här sättet har man genomfört innovativa aktiviteter såsom upprättandet av det andalusiska

tekniknätverket eller det övergripande stödet till innovation, teknik och företag, som stöder innovation och utvecklingen av företag i Andalusien. Där finns också JEREMIE-initiativet som främjar hållbart stöd till små och medelstora företag, samt JESSICA-initiativet som ger stöd åt utvecklandet av integrerade stadsprojekt.

När det gäller transportinfrastrukturen har det i Andalusien skett en tillväxt av motorvägar och vägar, vilket resulterat i en förbättring av områdets fysiska struktur. Bland de viktigaste genomförda åtgärderna kan nämnas ibruktagandet av den andalusiska motorvägen (A-92) och höghastighetståget som förbinder Sevilla och Madrid. De stora summor som investerats i transporter har resulterat i att antalet vägkilometer med hög kapacitet har ökat. År 2010 var denna siffra 30 km per kvadratkilometer, vilket är 9,1 gånger högre än 1985, och längden på nätet för höghastighetståg var 358,6 km.

Beträffande tillgången till ny teknik var procentandelen andalusiska företag med telematknät praktiskt taget noll år 1986, medan 95,5 % av alla företag år 2011 hade bredbandsuppkoppling.

På samma sätt har energiproduktionen från förnybara källor ökat markant. Exempelvis fördubblades andelen elektricitet som produceras med hjälp av förnybara energikällor mellan 1989 (7,9%) och 2009 (19,6%). Denna ökning i produktion från förnybara energikällor (i synnerhet sol- och vindenergi och energi från biomassa) har gett upphov till en ny och mer diversifierad energimodell, som är kompatibel med regionens ekonomiska utveckling och med skyddet av naturliga ekosystem. Program som Andalucía A+ för utvecklande av hållbar energi har bidragit till detta och har också uppmuntrat till en kultur av sparande och en medvetenhet i energi-användning hos Andalusiens invånare.

På exportområdet har de andalusiska exporterna sedan 1988 ökat med en faktor på åtta, vilket är dubbelt så mycket som motsvarande siffra för EU som helhet. Mellan 1988 och 2011 har den andel av den andalusiska BNP:n som exporten står för, ökat med 7,5 procentenheter, vilket är 1,4 gånger mer än för EU som helhet.

En annan uppgift som är betecknande för regionens utveckling är sysselsättningsgraden för kvinnor, vilken har mer än fördubblats sedan 1986. Denna ökning är 1,6 gånger så stor som ökningen i EU som helhet. Arbetsmarknadspolitiken i regionen har uppmuntrat inkludering av kvinnor i förvärsarbete via aktiviteter för att främja social och arbetsmarknadsrelaterad integration av sårbara grupper samt en balans mellan familje- och arbetsliv.

Det har också skett framsteg på det socialpolitiska området. När det gäller hälsofrågor har Andalusien till exempel gått från 344 vårdcentraler till sammanlagt 1 597. I fråga om utbildningsnivån hos befolkningen, har procentandelen personer med högre utbildning ökat med 14,2 procentenheter vilket betyder att antalet högutbildade under de senaste 25 åren ökat till över en miljon.

De resultat som beskrivs ovan skulle dock inte ha varit möjliga utan de andalusiska myndigheternas effektiva förvaltning och förmåga att absorbera EU-medlen. Andalusien har uppmärksammats för sin förvaltningsmodell. Ett bevis på detta är att i de två senaste ramarna för gemenskapsstöd fick regionen 1,229 miljarder euro i ytterligare resurser, och investeringar på 11,7 miljarder euro genomfördes, vilket innebar 123,6% av de stödberättigade utgifter som inledningsvis anslogs.

Sammanhållningspolitiken har varit och fortsätter att vara en viktig motor för Andalusiens tillväxt, och därför kämpar den andalusiska ledningen inför nästa period för ett särskilt regelsystem i ekonomiskt hänseende, vilket skulle säkerställa ett gradvist avslutande av konvergensmålet och ett steg i riktning mot målen om konkurrenskraft. Detta system är nödvändigt för att befästa de uppnådda resultaten, stärka den ekonomiska strukturen och förhindra riskabla situationer i finansiella och ekonomiska termer. Dessutom fortsätter regionen att förespråka att andra indikatorer än BNP och befolkning beaktas vid fördelningen av stöd, till exempel arbetslöshet, utan att glömma den ekonomiska krisens effekter för regionerna.

Generaldirektoratet för EU-medel och planering

Det regionala ministeriet för ekonomi, innovation, vetenskap och sysselsättning, Den andalusiska regeringen

▶ EUROPEISK REGIONALPOLITIK

EN INSPIRATIONSKÄLLA FÖR LÄNDER UTANFÖR EU

Andra delar av världen ser EU:s regionalpolitik som ett exempel på bästa praxis, eftersom unionen samtidigt som den arbetar med att främja tillväxten även fokuserar på att minska de geografiska skillnaderna.

Bland EU:s internationella partner finns det ett växande krav på att inleda diskussioner med Europeiska kommissionen om politik som syftar till att främja en balanserad territoriell utveckling. I länder med hög tillväxttakt, till exempel Brasilien, Kina och Ryssland, har viljan att säkerställa att behållningen från denna tillväxt blir jämnt fördelad lett till ett häftigt uppflammande intresse för regionalpolitik och styrning på högsta politiska nivå.

Under det östliga partnerskapet (EaP) spelar sammanhållningspolitiken en viktig roll i EU:s relationer med sex länder – Armenien, Azerbajdzjan, Vitryssland, Georgien, Moldavien och Ukraina. Generaldirektoratet för regional- och stadspolitik stöder genomförandet av det östliga partnerskapet genom dialoger om regionalpolitiken och genom att bidra i processen för pilotprogrammen för regional utveckling.

Som respons på detta intresse undertecknade kommissionen ett samförståndsavtal om samarbete inom regionalpolitik med närliggande länder och EU:s strategiska partner som Kina, Ryssland, Brasilien och Ukraina, som alla står inför ökande regionala skillnader och stora utmaningar när det gäller styrning. Samförståndsavtalen bildar ramen för ett rullande arbetsprogram med aktiviteter som möten på hög nivå, workshops, studiebesök och tekniskt bistånd. Likaså har man undertecknat gemensamma förklaringar med Moldavien och Georgien i samband med det östliga partnerskapet. Det förkommer också tillfälliga samarbeten med andra partner och regionala grupperingar i Afrika, Asien och Latinamerika.

År 2009 gav Europaparlamentet ett mandat till kommissionen att globalt främja EU:s utvecklingsmodell för regionalpolitik och har sedan dess tillhandahållit resurser för pilotprojekt och förberedande åtgärder. Målet med dessa är att bygga upp kunskap och erfarenhet inom regionalpolitik som en del av det strategiska partnerskapet mellan kommissionen och tredje länder, via åtgärder som till exempel att anordna evenemang, informationsaktiviteter, nätverkande och studiemöjligheter, utbyte av multilateral praxis samt främja kapacitetsbyggande mellan regioner, städer och stater.

De centrala principerna i EU:s regionalpolitik, såsom partnerskap, flernivåstyrning, subsidiaritet samt strategiska och integrerade strategier gör utvecklingspolitiken till en oumbärlig tillgång. Dessa principer bemyndigar de lokala aktörerna, ökar effektiviteten i tillväxtstrategierna, stärker samarbetet mellan den offentliga sektorn och den privata och är användbara i genomförandet av utvecklingsstrategier överallt i världen.

Externa partner värdesätter EU:s erfarenhet i centrala frågor i fråga om regionalpolitiken, t.ex. gränsöverskridande samarbete, hållbar stadsutveckling, samarbete mellan städer och landsbygd samt regionala innovationsstrategier.

Dialogerna med tredje länder ger EU:s regioner och städer värdefulla möjligheter att inleda ett bredare, världsomspännande samarbete och samla internationell erfarenhet av, och respons på, gemensamma utmaningar.

► MER INFORMATION

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/index_en.cfm

Besök av en kinesisk delegation (CETREGIO) i den nederländska paviljongen vid trädgårdsvärldsutställningen Floriaden i Venlo (Nederländerna)

CETREGIO

År 2010 lanserade generaldirektoratet för regional- och stads- politik CETREGIO, en kinesisk-europeisk utbildningsserie om regionalpolitik, som ger kinesiska experter en referensskälla för den egna regionala utvecklingspolitiken. Serien syftar också till att stärka förbindelserna mellan Europas och Kinas regioner för ytterligare bilateralt samarbete. Utbildningen utgörs av informationssessioner i minst tre EU-medlemsstater med bland annat föreläsningar och fältbesök. EU:s experter har också besökt exempel på god praxis i Kina.

Sedan 2010 har uppemot 100 kinesiska beslutsfattare från 33 regioner på provinsnivå utbytt erfarenheter och besökt exempel på god praxis i över 40 regioner i 12 av EU:s medlemsstater. Sessionerna har spänt över en rad olika regionala utvecklingsfrågor från flernivåstyrning och territoriell sammanhållning till statistiska informationssystem och hållbar stadsutveckling. Under 2011-2012 genomfördes CETREGIO av Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ).

Hållbar stadsutveckling

Under 2011 utbytte åtta latinamerikanska och fyra europeiska städer god praxis i frågor om stadsutveckling – från miljö och utbildning till mobilitet och förnyelse av städer. Utbytet skedde via URBELAC-programmet (Urban European and Latin American and Caribbean Cities), som stöds av kommissionen och Interamerikanska utvecklingsbanken. År 2012 deltog fem nya latinamerikanska och fem nya europeiska städer i programmet. Kommissionen och den japanska regeringen utbyter erfarenheter om hållbar stadsutveckling och konkurrenskraft, medan EU:s och Kinas regionalpolitiska dialog bidrar till partnerskapet mellan EU och Kina i fråga om hållbar urbanisering.

Samarbete med Brasilien

Den brasilianska nationella politiken för regional utveckling upprättades i februari 2007 och har i hög grad inspirerats av EU:s sammanhållningspolitik. Som en del av drivkraften för nationell tillväxt och utveckling lägger Brasilien stor vikt på att minska de regionala olikheterna och eliminera fattigdomen. Just nu förbereds fas nummer två av regionalpolitiken. Några av höjdpunkterna i det regionalpolitiska samarbetet mellan EU och Brasilien 2007-2012 är:

- fler än 20 konferenser, seminarier och workshops i ämnen som flernivåstyrning, strategisk planering, regional innovation och övervakning; kapacitetsbyggande utbildningsprogram för över 150 brasilianska tjänstemän;
- ett tvåårigt regionalt utbytesprogram för att utveckla samarbetsystem mellan 14 brasilianska mesoregioner och 14 EU-regioner; sex studiebesök till Europa för brasilianska representanter;
- undersökningen "Territorial Review of Brazil" (territoriell granskning av Brasilien), som genomfördes av OECD med stöd från EU, syftade till att hjälpa de brasilianska myndigheterna att lära av framgångsrika internationella exempel, samt
- pilotprojekt för att förbättra samarbetet mellan EU (Franska Guyana) och de närliggande brasilianska delstaterna Para och Amapa.

Total kostnad:
4 200 000 EUR
EU-bidrag:
3 300 000 EUR

► REN, MILJÖVÄNLIG OCH SMART: TRÅDBUSSSLÖFTET

Trådbussar genererar inga luftföroreningar, går tyst och är kostnadseffektiva. Men även om 40 000 trådbussar är i drift i kollektivtransportsystem över hela världen, har de tappat mark under de senaste årtiondena. I projektet TROLLEY arbetar centraleuropeiska trådbusstekniker och experter med att frigöra den fulla potentialen hos dessa helt eldrivna fordon.

Det var på 1800-talet som de första trådbussarna såg dagens ljus på Berlins gator. I likhet med spårvagnar hämtar de elström till sina motorer från luftledningar, vilket gör dem till rena, säkra och effektiva fordon för kollektivtransport i städer. Trådbussarna har dock mer gemensamt med vanliga bussar. De är tysta i drift eftersom de körs på gummihjul. Eftersom de inte är begränsade av skenor i marken, kan de manövrera runt objekt på gatorna.

I många centraleuropeiska städer har de trådbussbaserade kollektivtrafiksystemen dock nått gränserna för sin kapacitet. De står också inför ett antal teknik- och miljörelaterade utmaningar.

TROLLEY-projektet marknadsför trådbussystemen som en elektrisk lösning för alla städer. Projektet samfinansieras av EU inom ramen för programmet för Centraleuropa och sammanför nio europeiska partner som arbetar med eldriven kollektivtrafik, från sex olika länder (Österrike, Tjeckien, Tyskland, Ungern, Italien och Polen).

I gemensamma förstudier som genomförts inom ramen för projektet försöker man exempelvis öka trådbussarnas energieffektivitet eller få dem att gå snabbare i städerna. Partnererna utvecklade också Europas första batteri- och

hybrid drivna trådbuss. Fordonet, som lanserades i tyska Eberswalde i augusti 2012, kan hämta ström via luftledning eller via ett litiumjonbatteri.

Förbättring av bilden

Trådbussystemens luftledningar tar stor plats och är ganska fula. För att förbättra deras image har TROLLEY ökat medvetenheten om fordonens många fördelar. Ett exempel på ett sådant initiativ är informationskampanjen "e-bus: the smart way" och den årliga trådbussdagen (ETD, European Trolleybus Day). Den årliga trådbussdagen hölls under mobilitetsveckan och lockade tusentals besökare till partnerstäder som Salzburg, Brno, Eberswalde, Gdynia, Parma, Leipzig och Szeged. Partnererna har också utarbetat handledningar om trådbussar, vilka framför allt riktar sig till beslutsfattare i städer som är angelägna om att förbättra sitt trådbussnät eller bygga ett nät för första gången.

Ett av projektets huvudbudskap är att trådbussar är mycket miljövänliga. I Salzburg, där den ledande projektpartnern är baserad, körs dessa fordon på elektricitet som genererats ur utsläppsfri vattenkraft. "Trafiken här står för 40% av de höga partikelnivåerna. Detta gör det ännu viktigare att projekt som TROLLEY ger hållbara incitament att övergå från fossildrivna transporter till eldriven kollektivtrafik", säger Alexandra Weiss vid Salzburg AG för energi, transport och telekommunikation.

► MER INFORMATION
<http://www.trolley-project.eu>

SARDINIEN, ITALIEN

► ÖNS FIBEROPTISKA NÄT SKA LEVERERA 2000-TALETS TJÄNSTER

Sardiniens höghastighetsbredband beräknas bli en viktig tillgång i den socioekonomiska utvecklingen. Förutom att nätet förbinder omkring 5 380 kontor för offentlig förvaltning – från rådhus till polisstationer – kommer det att öka tillgången till e-handel och e-tjänster för företag och privatpersoner. Fiberoptikkablarna ska dras genom nya naturgasledningar, vilket minskar konstruktionskostnaderna avsevärt.

År 2008 fick 12 industriella distrikt i Sardinien tillgång till snabb fiberoptikuppkoppling, liksom ungefär 60 sjukhus och andra sjukvårdsinrättningar. I det nya projektet BULGAS-FIBERSAR utvidgas detta så kallade nästa generations åtkomstnät på ön. Nätet kommer också att nå områden där privata operatörer ännu inte har byggt sådana nät. Detta reducerar inte bara Sardiniens "digitala klyfta" utan uppfyller också målen i "En digital agenda för Europa", som är ett flaggskeppsinitiativ i Europa 2020.

Projektet utnyttjar förekomsten av ett regionalt gasdistributionsnät för att uppnå stordriftsfördelar. När nätet är färdigt kommer det att omfatta över 3,4 miljoner meter extra kabel. Det kommer att nå över en miljon sardinska medborgare i 240 städer och samhällen plus 400 000 byggnader och 50 000 företag och institutioner. Arbetet sker i två separata faser. I den första fasen implementeras kommunikationsinfrastrukturen, ett arbete som synkroniseras med byggandet av gasnätets ledningar, brunnar och nedstigningshål. Den andra fasen innefattar installation och uppstart av fiberoptiken.

Fibre-to-the-Home (FTTH)

Det nät som upprättas i projektet kommer att ge nedladdningshastigheter på hela 100 megabit/sekund. Det är också utformat så att teleoperatörerna erbjuds öppen och flexibel åtkomst till framtida uppgraderingar och utbyggnad. I linje med EU:s regler om statligt stöd förblir denna infrastruktur den autonoma regionen Sardiniens egendom, vilket säkrar en "neutralitet" som gynnar alla medborgare och användare.

Total kostnad:
82 980 000 EUR
EU-bidrag:
41 490 000 EUR

"Tack vare förbättrad digital kommunikation och förbindelse kommer projektet att säkra fördelar och kostnadsbesparingar för offentlig förvaltning och företag", säger Piero Berritta, direktör för avdelningen för allmänna frågor – serviceinfrastruktur och nätverk, den autonoma regionen Sardinien. Han lyfter fram enklare tillgång till tjänster som elektroniska signaturer, digitala dokument och elektronisk fakturering som viktiga fördelar.

"De kostnadsbesparingar vi gör i administrationen tack vare det här nätverket kommer att frigöra resurser som kan återinvesteras i regionala utvecklingsprojekt", tillägger han. "Sardinska företag kommer också att bli mer konkurrenskraftiga på internationella marknader, med nya, internetbaserade produkter, tjänster och kanaler." Nätverket kan också generera kostnadsbesparingar på 8% för regional lansering av digitala skolor och e-hälsovårdstjänster.

► MER INFORMATION

<http://www.regione.sardegna.it/>

►INVESTERING I YRKESKOM- PETENS FÖR ATT HÅLLA DONAU I RÖRELSE

Donau är en vital paneuropeisk transportväg där ungefär 45 miljoner ton last fraktades under 2011. Ett EU-projekt har fokuserat på att vidareutbilda de personer som övervakar båtarna på floden, för att säkerställa en ljus framtid för denna sektor.

I Donauregionen bor ungefär 115 miljoner människor. Floden mäter 2 850 km och går från Schwarzwald i Tyskland till Svarta havet. Den löper genom 10 europeiska länder.

Utvecklingen för transport på inre vattenvägar – däribland intermodal infrastruktur för att flytta containrar mellan fartyg, lastbilar och tåg – är beroende av ett utökad samarbete mellan länderna i regionen. Detta är ett av målen i EU:s sammanhållningspolitik och genomförs via program som det sydösteuropeiska programmet för transnationellt samarbete. En av de utmaningar som fraktföretagen står inför är bristen på kvalificerad navigationspersonal. Detta bottnar i begränsade utbildningsmöjligheter på detta område i Donauländerna. Arbetet ombord på båtar, i hamnar och inom logistiken går ut på att se till att trafiken på floden flyter smidigt och säkert.

Framtidens Donaukaptener

Med fokus på denna specifika utmaning riktades EU-projektet NELI, som är ett samarbetsnätverk för logistik- och sjöfartsutbildning – mot transporter på inre vattenvägar i Donaukorridoren med stöd av innovativa lösningar. I projektet sammanfördes 15 partner på området transport på inre vattenvägar från åtta olika länder: Österrike, Bulgarien, Kroatien, Ungern, Rumänien, Serbien, Slovakien och Ukraina.

Det nya samarbetsnätverket underlättar informationsutbyte och gemensamma aktiviteter för de berörda länderna. Enligt projektledaren Vasile Pipirigeanu "förser projektet de relevanta aktörerna från alla Donauländer med rätt tjänster och instrument för att eliminera befintliga IT-luckor, främja och förbättra navigationen på inre vattenvägar och bana väg för nya gemensamma och transnationella aktiviteter."

Total kostnad:
2 170 000 EUR
EU-bidrag:
1 620 000 EUR

Var och en av de åtta partnerna som deltar i projektet har utvecklat en nationell handlingsplan. Dessa införlivades i en transnationell plan för Donau, vilken fokuserade på gemensamma åtgärder för gemensamma standarder och begrepp i utbildningen av kvalificerad personal för Donaus vattenburna navigation, transport och logistik. Åtgärderna omfattar gemensam rekrytering och utbildning av sjöfartspersonal, harmonisering av utbildning och certifiering samt utveckling av moderna utbildningsmaterial. Den transnationella planen knyter också an till 2010 års EU-strategi för Donauregionen, som i sin egen handlingsplan efterlyser investeringar i utbildning och jobb i Donaus sjöfartssektor.

Andra anmärkningsvärda projektresultat är att fyra informations- och utbildningscenter för transport på inre vattenvägar har upprättats (Österrike, Kroatien, Ungern och Rumänien) och att man utarbetat utbildningsmaterial om transport på inre vattenvägar i Donauregionen för både klassrums- och onlinebruk.

►MER INFORMATION

<http://www.neliproject.eu>

<http://www.danube-region.eu>

NORDVÄSTRA ENGLAND, STORBRITANNIEN

▶ SKAPA OCH SÄKRA JOB BEN I EN REGION

Total kostnad:
12 310 000 EUR
EU-bidrag:
6 160 000 EUR

Över 4660 nya firmor upprättades under ett treårigt projekt för stöd till företag i nordvästra England. BSU-Pll var riktat mot missgynnade grupper som är under-representerade i företagen och projektet hjälpte också tusentals människor att utvidga befintliga företag eller starta egna företag.

I nordvästra England bor sju miljoner människor fördelade på tre olika grevskap (Cheshire, Cumbria och Lancashire) och två administrativa storstadsråden (Greater Manchester och Merseyside). Greater Manchester ensamt är landets näst största ekonomi med cirka 90 000 företag och 1,2 miljoner arbetstagare. Trots detta har de senaste årens ekonomiska kris drabbat regionen hårt, vilket lett till hög arbetslöshet.

Uppstartsfas 2 för företag inspirerades av ett tidigare genomfört stödpilotprojekt i regionen, vilket gav många användbara erfarenheter om utveckling och resultat av företagsstöd. Detta projekt medfinansierades av EU och hanterades av myndigheten för regional utveckling i nordvästra England. Projektpartner var 14 lokala myndigheter och 27 små organisationer med expertkunskaper i verksamhetsstöd.

Projektets huvudmål var att skapa nya företag och stärka befintliga, särskilt i stadsområden med hög arbetslöshet eller i områden där det råder relativt stor brist på företag. Ett annat av målen var att få in en större andel av invånarna i missgynnade områden i arbetslivet, ofta i närliggande distrikt.

Experthjälp

Partnerna erbjöd intensiva och specialiserade tjänster samt stöd till personer som önskade starta företag, till personer med företag som var mindre än 36 månader gamla och till personer som ville arbeta som självständiga. Tjänsterna omfattade allt från frågehantering till företagsdiagnos. Experterna tillhandahöll även direktutbildning till enskilda personer eller grupper, samt kontinuerligt stöd till företag i upp till tre år efter företagsstarten. Vid projektslutet i april 2012 hade cirka 2 640 personer fått hjälp med att starta företag, och 7 000 jobb hade skapats. Liverpoolbaserade Craig Dures från Grime 2 Shine lovordar stödet han fick av projektpartneren Blue Orchid Management Consultants: "Att starta företag är tufft, men jag fick råd i alla viktiga frågor. Med företagsrådgivaren bara ett samtal bort blev det betydligt mindre stressande att starta företag."

Geoff Ashton från Four Seasons Garden Services i Wigan fick hjälp av en rådgivare med "viktiga områden som budgetplanering, bankärenden, lån och bidrag". Den Rochdalebaserade webbdesignern och tryckaren Peter Bennett är mycket tacksam för den bokföringshjälp han fick vid ett evenemang för nystartade företag.

Även om uppstartsfas 2 nu är till ända, används projektet som exempel på en bra modell för hur man kan erbjuda hjälp till personer som vill starta företag. Projektet fortsätter nu i en liknande form med direkt styrning samt stöd från Europeiska kommissionen.

▶ MER INFORMATION

<http://www.theblueorchid.co.uk>

▶ UTVÄRDERING AV SAMMANHÅLLNINGSFONDEN

ENLIGT ANALYSER ÄR RESULTATEN PÅ OMRÅDENA TRANSPORT OCH MILJÖ GODA, MEDAN NÄTVERKSEFFEKTER BEHÖVER UPPMÄRKSAMMAS YTTRELLIGARE

Stödet från Sammanhållningsfonden går främst till stora infrastrukturprojekt som ingår i nationella utvecklingsprogram för transport och miljö. En utvärdering av effektiviteten hos projekt som finansieras via Sammanhållningsfonden innefattar olika typer av utmaningar, inte minst det faktum att många projekt avslutas endast ett fåtal år efter den första stödperioden.

Oberoende konsulter har genomfört en serie inbördes förbundna utvärderingar av insatser som gjorts under perioden 2000-2006 och som samfinansierats av Sammanhållningsfonden och det före detta strukturpolitiska föranslutningsinstrumentet (ISPA).

Rapporten omfattar 16 länder – Grekland, Irland, Portugal och Spanien (stöd från 2000), Cypern och Malta (stöd från 2004), Tjeckien, Estland, Ungern, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien och Slovenien (stöd från ISPA mellan 2000 och 2004 och därefter från Sammanhållningsfonden) samt Bulgarien och Rumänien (stöd från ISPA). I rapporten fokuseras på investeringsbehoven inom transport- och miljöinfrastrukturerna, fördelningen av stöd mellan olika typer av projekt samt hastigheten för genomförandet av projekt i de länder som mottar stöd. Man utvärderar resultaten av investeringen och försöker bedöma projektets enhetskostnader och resultat enligt en kostnads-nyttoanalys. Hanteringen och genomförandet av projekten undersöks också, tillsammans med andra mer långsiktiga politiska frågor som utvärderingen väcker.

LISSABONS TUNNELBANELINJE TILL FLYGPLATSEN ÖPPNAR MED EN UTSTÄLLNING OM SAMMANHÅLLNINGSFONDEN I PORTUGAL

Mellan 1993 och 2006 godkände Sammanhållningsfonden en projektsamfinansiering på 6 miljarder euro i Portugal på områdena miljö (272) och transport (80). De senaste stora investeringarna slutfördes under 2011 och 2012, varav en var tunnelbanelinjen till Lissabons flygplats. För att visa upp dessa resultat öppnade en utställning om Sammanhållningsfonden i Portugal i juni, vilket sammanföll med tidpunkten för invigningen av den nya tunnelbanelinjen till flygplatsen. Utställningen, som visas i sex månader, presenterar Sammanhållningsfondens resultat och effekter sedan 1993 (programperioderna i och II) och har involverat flera olika stödmottagare, däribland Águas de Portugal-koncernen, REFER, EDIA, Lipor, Brisa, Amarsul, Estradas de Portugal, Lusoponte, Águas de Douro e Paiva, Simtejo, Simarsul, Águas do Mondego, de autonoma regionerna med flera.

Resultat

Inom transportsektorn samfinansierade Sammanhållningsfonden och ISPA anläggandet av 1 274 km väg och 950 km järnväg samt reparerade 3 000 km väg och 3 800 km järnväg. Projekt i miljösektorn, kompletterade av insatser som samfinansierats av Europeiska regionala utvecklingsfonden, förbättrade vattenkvaliteten för 20 miljoner människor och gav förbindelse till avloppsbehandlingssystem för 23,5 miljoner människor. Även om de samfinansierade projekten uppnådde sina mål i termer av förbättringar i transportnätet och miljöinfrastrukturen, är det svårt att bedöma hur stora effekter de fått på den ekonomiska utvecklingen och sammanhållningen i de berörda länderna. Detta beror på att effekterna inte blivit närmare preciserade och att det fortfarande är för tidigt att påvisa effekterna. Medlemsstaterna var inte tvungna att rapportera om enhetskostnaderna för de projekt som samfinansierades under perioden. Icke desto mindre samlade man under

utvärderingen in sådana upplysningar för att bilda grunden till en central databas för jämförelse av enhetskostnader för likartade projekt i olika länder.

Nettofördelarna med projekten

I den efterföljande kostnads-nyttoanalysen konstaterades det att för 9 av de 10 utvärderade transportprojekten överträffade fördelarna – i form av förkortade restider, lägre driftkostnader och ökad säkerhet – ändå kostnaderna, och i de flesta fall i väsentlig grad. För miljöprojekten beräknades dock endast två av de tio projekten generera fördelar som uppvägde kostnaderna. Till skillnad från dessa två projekt genomfördes de övriga åtta projekten främst för att säkra överensstämmelsen med EU-direktiv och inte för sitt eget inneboende värde.

Långsamt projektgenomförande

Totalt tillgängliggjordes cirka 36,2 miljarder euro via Sammanhållningsfonden och ISPA för perioden 2000-2006. Stödet fördelades i stort sett lika mellan transport- och miljöinfrastruktur, med ett mycket litet belopp till teknisk hjälp. Uppgifter visar att de finansierade projekten genomfördes i relativt långsam takt. Vid utgången av 2009 uppgick betalningarna till de fyra EU15-sammanhållningsländerna till 77% av det totalt tillgängliga stödet. För EU12 var motsvarande procentandel endast 70%. Det finns flera orsaker till den långsamma genomförandetakten med förseningar i många länder. Dessa uppstod i projektens inledande designfas då man var tvungen att invänta byggnadslov, köpa mark, genomgå procedurer för ingående av avtal och utföra själva arbetet.

Kostnads-nyttoanalys

Utvärderingen belyser ett antal områden där det måste till förbättringar om man ska kunna minska förseningarna och öka effektiviteten i de utgifter som Sammanhållningsfonden samfinansierar. För att kunna utnyttja den fulla potentialen hos kostnads-nyttoanalyser måste myndigheternas förmåga att använda kostnads-nyttoanalyser förbättras med hjälp av kontinuerligt stöd från extern expertis som kan ge teknisk hjälp, i synnerhet till myndigheter som sällan genomför stora projekt. Expertis av den här typen ges i nuläget av JASPERS. Projekten ska betraktas som en del av ett system eller nätverk och inte som ett isolerat fenomen, vilket framgår tydligt i riktlinjerna för kostnads-nyttoanalyser för den aktuella perioden.

Trots de förbättringar som gjorts sedan år 2000 finns det fortfarande plats för ytterligare framsteg i fråga om andra

EN BLICK FRAMÅT MOT SAMMANHÅLLNINGSFONDEN 2014-2020

Sammanhållningsfonden spelar en viktig roll i att minska skillnaderna inom EU genom att hjälpa de minst utvecklade medlemsstaterna att bli en del av EU:s inre marknad. För perioden 2014-2020 kommer Sammanhållningsfondens omfång att vara i stort sett detsamma som för den nuvarande perioden. Den kommer att ge stöd för:

- investeringar för att se till att miljönormer efterlevs;
- energiprojekt som genererar tydliga fördelar för miljön, till exempel främjande av energieffektivitet och användande av förnybar energi;
- investering i transeuropeiska transportnät samt transportsystem och stadstransporter med låga koldioxidutsläpp.

För första gången kommer en del av Sammanhållningsfonden att ge stöd åt fonden för ett sammankopplat Europa – för ett konkurrenskraftigt och hållbart transportsystem i Europa. EU-länder med en bruttonationalinkomst som understiger 90% av EU-genomsnittet har rätt till stöd från Sammanhållningsfonden. De flesta av dessa är länder som gick med i EU under 2004 och 2007. Övergångsstöd kommer att finnas tillgängligt för länder som var berättigade stöd under 2007-2013 men som inte längre kvalificerar sig eftersom deras inkomstnivåer har ökat.

► MER INFORMATION

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_sv.cfm

aspekter av förvaltningen av stödet från Sammanhållningsfonden, särskilt när det gäller beslutsfattande och projekturval, processer som i många länder inte är helt och hållet objektiva och transparenta. Den långsiktiga strategiska planeringen behöver bli bättre i vissa länder, särskilt i relation till miljöinvesteringen. I vissa länder behöver procedurerna för bygglov och processen för markförvärv effektiviseras med hjälp av lag- och regeländringar. Dessutom måste den offentliga upphandlingen förbättras så att antalet överklaganden minskar och kvaliteten och expertisen ges rätt vikt i förhållande till priset vid tilldelningen av kontrakt.

I utvärderingen slås det fast att efterhandsutvärderingar av projekt bör genomföras tillräckligt lång tid efter slutförandet, så att deras inverkan på slutmålen hinner komma in som en normal del av utvärderingsprocessen.

► MER INFORMATION

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/evaluations/index_en.cfm

"Día de la cooperación europea"
Dockteater i Valencia, Spanien

▶ PIONJÄRER INOM SAMARBETE

ÖVER 280 EVENEMANG FÖR ATT FIRA DEN EUROPEISKA SAMARBETSDAGEN!

Veckan från den 21 september 2012 och framåt utgjorde en milstolpe för kommunikationen i det europeiska territoriella samarbetet. Då firades den första europeiska samarbetsdagen och över 280 evenemang anordnades i 35 europeiska länder.

INTERACT, programmet som ger stöd och utbildning åt program i det europeiska territoriella samarbetet (ETS), var klar över att det var på väg in i okänt territorium när det i maj 2011 lanserade en gemensam kommunikationsinsats för samtliga 93 ETS-program. Den sammanhållande faktorn var 20 års erfarenhet av samarbete över nationsgränserna, från det småskaliga gemenskapsinitiativet INTERREG till att bli det tredje målet i EU:s sammanhållningspolitik. Men hur skulle man kunna påvisa resultaten av de 30000 projekt som genomförts under perioden, av vilka många i väsentlig grad och över nationsgränserna förbättrat européernas liv på områden som hälsa, transport, sysselsättning och energi?

Det valda formatet fungerade perfekt: att fira Europeiska samarbetsdagen tillsammans. Men inte genom att sätta alla på ett flygplan till Bryssel, snarare tvärtom: genom att befinna sig på alla de platser i Europa som har upplevt de positiva effekterna av samarbete. Under mottot *"Sharing borders, growing closer"* anordnades över 280 evenemang av ETS-program och projekt i 35 EU-länder från och med den 21 september 2012 och en vecka framåt. En annan innovation var målgruppen. De medverkande programmen bestämde sig för att nå ut till "vanliga medborgare", vilka inte nödvändigtvis visste så mycket om EU:s program och projekt. Valet av evenemang överlämnades åt de involverade parterna. Som initiativtagare samordnade INTERACT den övergripande kampanjen, ett arbete som bestod i allt från att ta fram en visuell identitet för kampanjen till att utarbeta en särskild webbplats som informerade om alla evenemang och presenterade konkreta ETS-exempel m.m.

Motivationen och kreativiteten hos de medverkande programmen imponerade. Bland evenemangen kan nämnas en gränsöverskridande tävling mellan en litauisk häst, en vitrysisk traktor, en lettisk ambulans, en rysk Volga och en polsk Fiat;

Kommissionären för regional- och stadspolitik, Johannes Hahn, tillsammans med EP-ledamöterna Marie-Thérèse Sanchez-Schmid och Riikka Manner vid kickoff-evenemanget för den europeiska samarbetsdagen i Bryssel.

Över 1 000 personer från Serbien och Rumänien kom till Europeiska samarbetsdagen i Timișoara, Rumänien.

” I kristider är det mycket viktigt att upprätta gränsöverskridande samarbeten. Därför är jag mycket glad över att resultaten av samarbetet mellan Europas regioner uppmärksammas via denna kampanj. ”

Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, ledamot av Europaparlamentet, utskottet för regional utveckling

ett simmaraton mellan Albanien och Grekland; barnteater och workshops i Valencia, Spanien; en underjordisk konsert på gränsen mellan Slovakien och Ungern; en cykeltur mellan Italien och Schweiz; onlinekonferenser mellan skolor i Wales och Irland; gatukonst, fototävlingar och mycket annat!

Mot bakgrund av den feedback som många intressenter gav, står det klart att engagemanget för det här pilotinitiativet var klart mycket högre än väntat. Med ombord var inte bara många program och projekt under det europeiska territoriella samarbetet. Kampanjen anordnades dessutom i direkt samarbete med Europeiska kommissionen – Generaldirektoratet för regional- och stadspolitik, EuropeAid och Europeiska utrikestjänsten – med stöd från Europaparlamentet och Regionkommittén. Evenemangen fanns till och med listade i årets katalog över lokala evenemang under Open Days, där territoriellt samarbete var ett av huvudtemana i 2012 års upplaga.

En annan viktig anledning till kampanjens framgångar var mediearbetet: INTERACT producerade en videotrailer som översattes till 8 språk och som visades av flera regionala

och nationella TV-stationer i Europa. Deltagarna utnyttjade också sociala medier på bästa sätt, vilket gjorde att kampanjen blev interaktiv och spred sig som en löpeld: Tusentals människor nåddes via Facebook, Twitter och YouTube. Många av dem hade aldrig tidigare hört talas om europeiskt territoriellt samarbete.

Generaldirektoratet för regional- och stadspolitik ser mycket positivt på årets samarbetsdag och anser att den gemensamma insatsen var värd besväret. Förberedelserna inför en uppföljning nästa år har redan inletts, även om det exakta formatet och tidpunkten ännu inte har fastställts. Men en sak är säker: samarbete är vägen framåt.

► MER INFORMATION

<http://www.ecday.eu>

► FÖLJ OSS PÅ

<http://www.facebook.com/cooperationday>

<http://www.twitter.com/cooperationday>

<http://www.youtube.com/cooperationday>

►KALENDARIUM

31 JANUARI 2013

_Bryssel (BE)

**RegioStars
prisceremonin 2013**

31 JANUARI 2013

_Bryssel (BE)

PEACE-evenemanget

24-25 APRIL 2013

_Warszawa (PL)

RURBAN-konferensen

7-10 OKTOBER 2013

_Bryssel (BE)

Open Days 2013

Mer information om dessa evenemang finns i avsnittet
Kalendarium på Inforegios webbplats:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_sv.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_sv.cfm)

**GÖR
DIN
RÖST
HÖRD**

Vi vill gärna veta mer om vad
sammanhållningspolitiken uppnått
i din region, vilka resultat och uppenbara
fördelar den genererat för medborgarna
och hur du ser på förberedelserna inför
nästa programperiod.

De utvalda bidragen presenteras
i nästa utgåva av tidskriften *Panorama*.
Skicka dina bidrag (högst 1 500 tecken
utan mellanslag) till:

regio-panorama@ec.europa.eu

ISSN 1725-8170

© Europeiska unionen, 2012

Återgivning tillåten om källan anges.

■ Publikationsbyrån

Europeiska kommissionen,
Generaldirektoratet för regional- och stadspolitik
Kommunikation – Anna-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brussels
E-post: regio-panorama@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sv.htm